

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2007

Anna Kettunen
anna.kettunen@gmail.com

Jonna Berghäll
jonna.berghall@helsinki.fi

Översättning: Pimma Åhman.

Kansikuva: Rajakivelle johtava liikuntarajoitteisille sopiva polku. Hanna Ylitalo.

© Metsähallitus 2008

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-657-8 (pdf)

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2007

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	27.10.2008
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	4457/52/2008
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Kurjenrahkan kansallispuisto		
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI	Kurjenrahka FI0200084		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Anna Kettunen ja Jonna Berghäll		
JULKAISUN NIMI	Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2007		
TIIVISTELMÄ	Kurjenrahkan kansallispuistossa touko-lokakuussa 2007 tehdyllä kävijätutkimuksella selvitettiin mm. käyntien alueellista jakautumista, kävijärakennetta ja kävijöiden mielipiteitä kansallispuiston palveluista. Vastauksia lomakekyselyyn saatiin yhteensä 277 kävijältä. 35 km:n päässä Turusta sijaitsevaan kansallispuistoon tultiin lähes aina päiväretkelle. Yli puolet vastaajista oli turkulaisia – Varsinais-Suomen ja Satakunnan ulkopuolisia kävijöitä oli vain noin 10 % kyselyyn vastanneista. Vastaajien sukupuolijakauma oli tasainen ja keski-ikä 45 vuotta. Yli 90 % vastaajista liikkui kansallispuistossa 2–5 hengen seurueissa, ja joka neljännen vastaajan seurueeseen kuului vähintään yksi lapsi. Kurjenrahkalla olivat kuitenkin yleisiä myös suuret ryhmät. Lähes joka kymmenennen vastaajan ryhmässä oli vähintään yksi liikuntaesteinen henkilö. Suosituimpia käyntikohteita olivat Kuhankuonon rajakivi, Kurjenpesän piha-alue, luontotupa sekä Savojärven länsipuolella kansallispuiston välittömässä läheisyydessä oleva Rantapiha. Sesonki oli syksyllä ja puolet käynneistä ajoittui viikonlopuille. Keskimäärin päiväkävijät viipyivät kansallispuistossa noin neljä tuntia, ja suurin osa vastaajista oli ollut Kurjenrahkalla aiemminkin. Tutkimus vahvisti käsitystä, että Kurjenrahkan kansallispuisto toimii suurelle osalle kävijöistä lähivirkistys-alueena, jolla vierailaan toistuvasti. Yleisin harrastus oli kävely, ja seuraavaksi suosituimpia olivat luonnosta nauttiminen ja eväretkeily. Vaikka vastaajien tärkeimpiä virkistysmotiiveja olivat maisemista ja luonnon rauhasta nauttiminen sekä yhdessäolo läheisten kanssa, harrastusmahdollisuudet osoittautuivat jossain määrin puutteelliseksi. Ne vastasivat vain keskimäärin tai huonosti joka neljännen kävijän odotuksia. Keskimäärin tyytyväisyys palveluihin oli alhaisempi kuin tyytyväisyys luonnonympäristöön ja alueen siisteyteen. Rakenteisiin oltiin yleisimmin melko tyytyväisiä. Myös palveluiden ja rakenteiden määrään oltiin kokonaisuudessaan melko tyytyväisiä. Vapaamuotoisten vastausten ja palautteen perusteella kävijät kaipaavat kansallispuistoon mm. päiväretkelle sopivaa rengasreittiä, vesipisteitä, kahvilaa ja reittien pituuksien parempaa merkitsemistä pysäköintialueilla oleviin opasteisiin. Kurjenrahkan kansallispuiston käyntikertojen määrä arvioitiin touko-lokakuussa maastossa olleiden viiden elektronisen laskurin ja kävijätutkimuksen avulla. Laskennan mukaan Kuhankuonolle tehtiin touko-lokakuussa 2007 vajaa 20 000 käyntiä. Koko kansallispuiston käyntimääräksi vuonna 2007 arvioitiin noin 32 500 käyntikertaa.		
AVAINSANAT	kävijätutkimus, Kurjenrahkan kansallispuisto		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 107		
ISSN	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-657-8
SIVUMÄÄRÄ	59 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAikka	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	27.10.2008
UPPDRAKSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	4457/52/2008
TYP AV SKYDD SOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Kurjenrahka nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Kurjenrahka FI0200084		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Anna Kettunen och Jonna Berghäll		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Kurjenrahka nationalpark 2007		
SAMMANDRAG	I en besökarundersökning som gjordes mellan maj och oktober 2007 i Kurjenrahka nationalpark utreddes bl.a. friluftsbesökens områdesvisa fördelning, besökarstrukturen och besökarnas åsikter om tjänsterna i nationalparken. Sammanlagt 277 besökare besvarade frågeformuläret. Majoriteten av besökarna kom till denna nationalpark, som ligger på 35 km avstånd från Åbo, för en dagsutflykt. Över hälften av svararna var Åbabor – endast ca 10 % av svararna kom från andra ställen än Egentliga Finland och Satakunda. Könsfördelningen bland svararna var jämn och medelåldern 45 år. Över 90 % av svararna rörde sig i nationalparken i sällskap på 2–5 personer, och i var fjärde svarares sällskap ingick åtminstone ett barn. Kurjenrahka besöktes ofta också av större grupper. I nästan var tionde grupp ingick åtminstone en rörelsehindrad. De populäraste besöksmålen var Kuhankuono gränsröse, Kurjenpesäs gårdstun, naturstugan och Rantapiha, som ligger väster om sjön Savojärvi i nationalparkens omedelbara närhet. Hösten var högsäsong, och hälften av besöken skedde under veckosluten. Dagsbesöken räckte i genomsnitt fyra timmar, och största delen av svararna hade besökt Kurjenrahka även tidigare. Undersökningen bestyrkte uppfattningen att Kurjenrahka nationalpark bildar för en stor del av besökarna ett närrekreationsområde, som besöks upprepade gånger. Den vanligaste aktiviteten bland besökarna var att promenera, och de nästvanligaste var att njuta av naturen och att picknicken. Svararna angav som viktigaste orsaker till besöken att njuta av landskapet och naturens frid och att vara tillsammans med det egna sällskapet. Många tyckte trots det att möjligheterna till aktiviteter vara något bristfälliga och dessa uppfyllde var fjärde svarares förväntningar endast måttligt eller dåligt. Belåtenheten med tjänsterna var i genomsnitt sämre än belåtenheten med naturmiljön och områdets allmänna snygghet. De flesta var tämligen nöjda med anläggningarna på området. Allmänt taget var besökarna också tämligen nöjda med mängden tjänster och anläggningar i parken. Av de fritt formulerade svaren och responsen framgår att besökarna saknar i nationalparken bl.a. en rundslinga som skulle lämpa sig för dagsutflykter, vattentäcker, ett kafé och mer information om ledernas längder på infotavlor på parkeringsplatsen. Antalet besök i Kurjenrahka nationalpark beräknades utgående från fem elektroniska räknare i terrängen i maj–oktober och besökarundersökningen. Enligt beräkningen gjordes 20 000 besök till Kuhankuono i maj–oktober 2007. Antalet besök i hela nationalparken år 2007 uppgick enligt beräkningen till 32 500.		
NYCKELORD	besökarundersökning, Kurjenrahka nationalpark		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 000		
ISSN	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-657-8
SIDANTAL	59 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	11
2.2.1 Aineiston keruu.....	11
2.2.2 Kyselylomake ja siihen liittyneet ongelmakohdat	13
3 TULOKSET	16
3.1 Kävijärakenne.....	16
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	16
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	18
3.2 Käynti Kurjenrahkan kansallispuistossa.....	19
3.2.1 Kohteen tärkeys	19
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	20
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen	22
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	22
3.2.5 Saapuminen alueelle	24
3.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö	26
3.2.7 Tietolähde	26
3.2.8 Kävijöiden retkeilykokemus	27
3.3 Kävijäytyvyisyys	28
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	28
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	29
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen	34
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät	34
3.3.5 Kävijäytyvyysindeksi.....	35
3.4 Vapaamuotoiset ajatukset.....	36
3.5 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset.....	37
4 KÄYNTIMÄÄRÄN ARVIOIMINEN.....	38
4.1 Käyntimäärän laskenta Kurjenrahkalla 2007	38
4.2 Kävijätutkimus käyntimääräarvioinnin apuvälineenä	40
5 TULOSTEN TARKASTELU JA YHTEENVETO	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	
Liite 1 Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2007 otantakehikko.....	45
Liite 2 Vastausmäärät aineistonkeruupäivittäin	46
Liite 3 Kävijätutkimuslomake	48
Liite 4 Kurjenrahkan kansallispuiston lähialueen rajausta	53
Liite 5 Vastaajien ilmoittamat matkan pääkohteet ja muut kohteet	54
Liite 6 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	55
Liite 7 Muut lisäpalvelut	59

1 Johdanto

Kurjenrahkan kansallispuisto Varsinais-Suomessa on perustettu vuonna 1998. Se koostuu kolmesta erillisestä alueesta, jotka ovat pääosin soita ja soiden reuna-alueita. Kurjenrahkan kansallispuisto onkin tärkeä suojelualue eteläisessä Suomessa, missä suuri osa soista on vuosisatojen kuluessa muokattu maanviljelys- ja metsätalouskäyttöön. Kurjenrahkan kansallispuiston alueella sijaitsevat Varsinais-Suomen laajimmat luonnontilaiset suot (Metsähallitus 2006).

Luonnon monimuotoisuuden suojelun rinnalla kansallispuistot toimivat kaikille avoimina virkistysalueina. Retkeilyllä ja luonnossa virkistytymisellä on pitkät perinteet nykyisellä Kurjenrahkan kansallispuiston alueella ja sen ympäristössä. Monet tähän kävijätutkimukseen vastanneet kertoivatkin retkeilleensä alueella jo kymmenien vuosien ajan. Kurjenrahkan kansallispuisto toimii osana laajempaa reitistöä tarjoten mahdollisuuden lähes luonnontilaisilla ja ennallistetuilla alueilla liikkumiseen ja luonnosta nauttimiseen.

Kymmenvuotisen olemassaolonsa aikana Kurjenrahkan kansallispuisto on tullut tunnetuksi erityisesti Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella. Palveluvarustuksen määrän lisääminen (mm. reitien, laavujen ja Kurjenpesän luontotuvan rakentaminen) 2000-luvun kuluessa on entisestään kasvattanut kävijämäärää. Metsähallitus kansallispuiston hoitajana onkin kiinnostunut tietämään aiempaa tarkemmin Kurjenrahkan kävijöiden liikkumisesta kansallispuiston alueella, heidän tyytyväisyydestään nykyisiin palveluihin ja rakenteisiin sekä toiveistaan kansallispuiston kehittämiseksi tulevaisuudessa. Tämän vuoksi Kurjenrahkan kansallispuistossa toteutettiin kävijätutkimus touko-lokakuussa 2007. Samaan aikaan laskettiin myös käyntikertojen määriä kansallispuiston eri osissa, jotta saataisiin tarkempi käsitys puiston vuosittaisesta käyntimäärästä.

Kävijätutkimuksista saadun tiedon ja käyntimäärien avulla hahmottuu kokonaiskuva Metsähallituksen hallinnoimien luonnonsuojelu- ja retkeilyalueiden virkistyskäytöstä. Vakioidulla menetelmällä toteutettavat tutkimukset mahdollistavat alueen käytön kehityksen seurannan sekä eri alueiden välisen vertailun. Metsähallitus toteuttaa samankaltaisia kävijätutkimuksia viiden vuoden välein kaikissa kansallispuistoissa ja merkittävimmillä retkeilyalueillaan. Kävijätutkimusten avulla saatua tietoa hyödynnetään mm. kansallispuistojen hoidon ja käytön suunnittelussa sekä luonnon virkistyskäyttöä tukevien resurssien kohdentamisessa (Erkkonen & Sievänen 2001). Kurjenrahkan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui vuonna 2006 (ks. Metsähallitus 2006). Ensimmäisen kerran Kurjenrahkan kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus vuonna 2002 (Rauhala 2003). Tämä tutkimus oli suppea ja keskittyi vain Kuhankuonolle.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

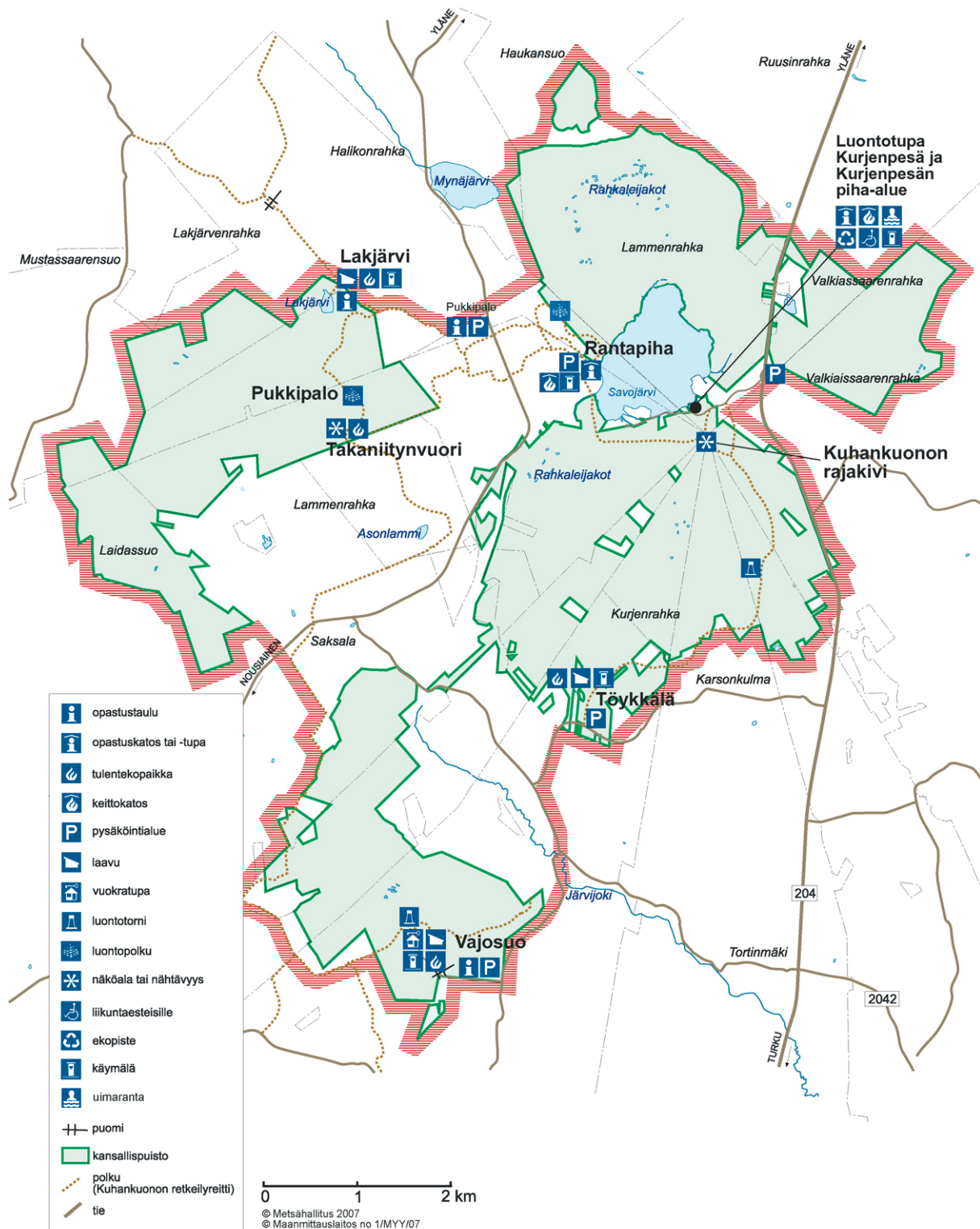
Kurjenrahkan kansallispuisto sijaitsee yhdeksän kunnan alueella Varsinais-Suomessa (kuva 1). Nämä kunnat ovat Aura, Lemu, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Pöytyä, Turku, Vahto ja Yläne. Turun keskustasta on noin 35 kilometriä Kurjenrahkan kansallispuiston suosituimpaan kohteeseen Kuhankuonolle. Turusta pääsee paikallisliikenteen bussilla Tortinmäkeen noin kuuden kilometrin päähän Kuhankuonosta, ja 204-tietä liikennöivät kaukoliikenteen bussit (esim. Turku–Pori) pysähtyvät Kuhankuonon tuntumassa. Lähimmäksi reittien alkupisteitä pääsee kuitenkin henkilöautolla tai tilausbussilla.

Kuva 1. Kurjenrahkan kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 2008, © Genimap Oy, Lupa L 5293.

Kansallispuisto on pinta-alaltaan lähes 30 km² ja koostuu kolmesta erillisestä osasta (kuva 2). Kurjenrahka ja Lammenrahka muodostavat laajat keidassuoalueet Savojärven etelä- ja pohjoispuolilla. Vajosuon reunametsineen muodostaa kansallispuiston eteläisen osan. Lännessä Lakjärven-rahkan, Laidassuon ja Pukkipalon alue koostuu mosaiikin kaltaisesti toisiinsa lomittuvista metsäsaarekkeista ja pienistä vaihtelevan tyypisistä soista sekä alueen itäosassa sijaitsevasta Pukkipalon vanhasta metsästä. Kurjenrahkan kansallispuisto muodostaa pääosan Kurjenrahka-nimisestä 3 093 hehtaarin kokoisesta Natura 2000 -alueesta. Kansallispuiston kolmen osan keskellä on muiden toimijoiden omistamia alueita, ja niiden alueiden reittejä hoitaa Kuhankuonon retkeilyreitistön reittiyhdistys.

Kurjenrahkan, Lammenrahkan ja Vajosuon suot ovat kermikeitaita, eli suot kohoavat keskiosistaan ympäristöään korkeammalle ja näin ollen ne saavat veden ja ravinteet pääosin sadevedestä. Kuivemmat rämekasvillisuutta kasvavat kermi, nevakasvillisuutta kasvavat vetiset kuljut ja pienet turvepohjaiset suolammet eli allikot vuorottelevat kermikeitailla. Pinta-alaltaan yli 2 000 hehtaarin kokoinen Kurjenrahkan suo on yksi Etelä-Suomen laajimmista ja Varsinais-Suomen laajin lähes yhtenäisenä säilynyt suoalue. Kansallispuiston soista osa on säilynyt luonnontilaisina, mutta ennen kansallispuiston perustamista laajoilla alueilla, erityisesti soiden reunaosissa, on tehty ojituksia, joiden kuivattava vaikutus ylettyy paikoin soiden keskiosiin asti. Lisäksi Vajosuolta on aikanaan nostettu turvetta kuivikkeeksi. Osa kansallispuiston alueella olevista metsistä on ollut metsätalouskäytössä. Sekä soita että metsiä ennallistetaan resurssien mahdollistamassa määrin (lisätietoja ennallistamistarpeesta, ks. Metsähallitus 2006).

Kuva 2. Kurjenrahkan kansallispuiston kartta. Paksu oranssi viiva on tutkimusalueen rajaus. © Metsähallitus 2008, © Maanmittauslaitos 1/MML/08.

Kurjenrahkan kansallispuiston kasvi- ja eläinlajisto muodostuu suurelta osin soille tyypillisistä lajeista. Vaikeakulkuiset suoalueet tarjoavat suojaisia pesimä- ja levähdyspaikkoja useille linnuille, mm. muuttomatoilla oleville kurjille ja metsähanhille. Pesivien lintujen joukkoon kuuluu myös Varsinais-Suomessa harvalukuisia tai uhanalaisia lajeja, kuten kehrääjä ja harmaapäätikka. Alue on myös joidenkin pohjoisempien lajien, esimerkiksi riekon ja pohjansirkun, eteläisintä pesimäaluetta. Erityisesti Pukkipalon vanhasta metsästä tavataan lahoppuista riippuvaisia kova-kuoriaisia, ja myös soiden perhos- ja sudenkorentolajistoon kuuluu useita harvinaisia tai uhanalaisia lajeja, mm. luumittari ja muurainhopeatäplä. Suurista nisäkkäistä yleisiä ovat hirvi, valkohäntäpeura ja metsäkauris. Pienemmistä nisäkkäistä kansallispuistossa elää mm. erittäin uhanalaiseksi luokiteltu liito-orava. Alueen putkilokasvilajistoon ei kuulu uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja, ja kasvillisuus on ylipäänsä ombrotrofisille soille ominaisesti karua (Metsähallitus 2006).

Kurjenrahkan kansallispuiston alue on ollut pitkään ihmisen toiminnan vaikutuspiirissä – joskin melko vähäisessä määrin. Nykyisen kansallispuiston suot ovat hankaloittaneet alueen hyödyntämistä monin tavoin, mutta soilla ja metsissä on mm. metsästetty ja kerätty kasveja vuosisatojen ajan. Ihmisen asutuksesta viestiviä kivikautisia tarve-esineitä on löydetty Nousiaisten Saksalasta, joka sijaitsee Pukkipalon kaakkoispuolella. Kuhankuono on ollut tärkeä rajapyykki 1300-luvulta alkaen. Se on toiminut useiden pitäjien rajakivenä, mutta toisen selityksen mukaan nimityksen arvellaan liittyvän erärajojen ja eräteiden merkitsemiseen. Nykyään Kuhankuonon rajakivi on yksi Kurjenrahkan suosituimmista käyntikohteista. Rajakiven lähellä, nykyisellä Kurjenpesän luontotuvan alueella, on ollut pysyvää asutusta 1700-luvun puolivälistä alkaen.

Vaikka Kurjenrahkan kansallispuisto perustettiin vasta kymmenen vuotta sitten, teki valtioneuvosto periaatepäätöksen kansallispuiston perustamisesta alueelle jo vuonna 1978. Nykyisen kansallispuiston suot ja metsät ovat erityisesti 1980-luvulta alkaen herättäneet retkeilijöiden, partiolaisten ja muiden luontoharrastajien kiinnostuksen (Metsähallitus 2006). Kansallispuiston retkeilyreitit ovat osa yhteensä 150 kilometrin pituista Kuhankuonon retkeilyreitistöä, jota kansallispuiston alueen ulkopuolella hoitaa seudun kuntien muodostama Kuhankuonon retkeilyreitistö- ja virkistysalueyhdistys.

Kansallispuiston alueella Metsähallituksen hoitamien reittien pituus on yhteensä noin 15 kilometriä (ks. kuva 2). Suosituin reitti lienee Kuhankuonon pysäköintialueelta Kuhankuonon rajakiven kautta Savojärven länsipuolelle Rantapihaan lähtevä 2,7 kilometrin reitti. Kuhankuonon ja Töykkälän välillä on vuonna 2004 valmistunut 5,8 kilometrin pituinen reitti. Pääosin Rantapihan ja Töykkälän reittien alkua hyödyntävän 2 kilometrin Karpalopolun jaksavat kiertää pienemmätkin kävijät. Vajosuon eteläreunassa kulkeva reittiosuus on noin 2,5 kilometriä pitkä ja se liittyy lännessä Suokullan reittiin. Pukkipalossa ja Lakjärvellä kansallispuiston alueella olevien reittien yhteispituus on noin 4 kilometriä, ja ne liittyvät Kuhankuonon retkeilyreitistöön niin idän, etelän kuin luoteenkin suunnilla. Rantapihan ja Pukkipalon välinen rengasreitti, joka siis vain osaksi kulkee kansallispuiston alueella, onkin suosittu jatke Kuhankuonolta Rantapihaan suuntaaville pidempää päiväretkeä kaipaaville kävijöille. Talvisin lumiolosuhteiden salliessa soille avataan lisäksi hiihtolatu. Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Kurjenrahkan kansallispuistosta.

Taulukko 1. Kurjenrahkan kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot.

KURJENRAHKAN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	– v. 1998
Sijainti	– Varsinais-Suomessa Auran, Lemun, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten, Pöytyän, Turun, Vahdon ja Yläneen kuntien alueella
Kansallispuiston pinta-ala	– 29 km ² – kansallispuistoa hallinnoi Metsähallitus
Käyntimäärä	– noin 32 500 käyntikertaa vuonna 2007
Palvelut	– Polkuverkko yhteensä noin 15 km – Kurjenpesän luontotupa, avattu v. 2004 – Liikuntaesteisille soveltuvat rakenteet Kurjenpesän piha-alueella – Kurjenpesän keittokatos – Tulipaikkoja 4 kpl – Laavuja 4 kpl – Pysäköintialueita 4 kpl – Luontopolut Pukkipalon vanhassa metsässä (1 km) sekä Rantapihan pohjoispuolella (1 km) – Vajosuon vuokratupa – Kurkelan vuokrattava kokoontumistila – Lisäksi kansallispuiston välittömässä läheisyydessä Rantapihassa (Nousiaisten kunnan virkistysalue) pysäköintialue, grillikatos, puisto-opasteita
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, opetuskäyttö
Erityistä	– Kurjenpesän piha-alueen palvelurakenteet ja reitti läheiselle Kuhankuonon rajakivelle soveltuu esteettömään liikkumiseen myös liikuntarajoitteisille henkilöille – Kansallispuiston alueen retkeilyreitit ovat osa noin 150 km:n pituista Kuhankuonon retkeilyreitistöä. Kansallispuiston eteläosasta reitit liittyvät Suokullan retkeilyreitistöön. – Liikkumiskiello seuraavilla alueilla: – Kurjenrahkan länsiosan rajoitusvyöhykkeellä 15.4.–15.7. – Laidassuon–Lakjärven rajoitusvyöhykkeellä 15.2.–15.7. – Lammenrahkan rajoitusvyöhykkeellä Yläneellä 15.2.–15.7. – Vajosuon rajoitusvyöhykkeellä 15.4.–15.7.
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Hyväksytty vuonna 2005

2.2 Aineisto ja menetelmät

2.2.1 Aineiston keruu

Tässä raportissa esiteltävät Kurjenrahkan kävijätutkimuksen tulokset perustuvat touko-lokakuussa 2007 kerättyyn aineistoon. Alkuperäisen suunnitelman mukaan aineistoa piti kerätä myös kevättalvella 2008, mutta talviaineiston keruu peruttiin resurssipulan takia. Kysely toteutettiin otanta-tutkimuksena, jonka perusjoukon muodostivat kaikki 1.5.–31.10.2007 Kurjenrahkan kansallispuistossa vierailleet 15 vuotta täyttäneet kävijät. Tutkimusjaksolle arvottiin 40 päivää, joiden aikana aineistonkeruun suunniteltiin tapahtuvan. Tutkimuspisteitä valittiin neljä (Kuhankuono, Töykkälä, Vajosuo ja Pukkipalo), ja kunkin aineistonkeruupäivän paikka ja kellonaika arvottiin näistä neljästä, kuitenkin etukäteissuunnitelman mukaan painottaen vilkkaammiksi arvioituja pisteitä ja aikoja (liite 1). Otannan suunnittelulla pyrittiin saamaan alueen todellista käyttöä mahdollisimman hyvin edustava otos. Otokseen kuuluivat näin ollen kaikki vähintään 15-vuotiaat kävijät, jotka kulkivat aineistonkeruuvuorojen (40 kpl) aikana kulloisenkin aineistonkeruupisteen ohi.

Aineistonkeruun toteutus erosi alkuperäissuunnitelmasta etenkin syksyllä (liite 2). Heinäkuun neljästä keruupäivästä yksi jäi tekemättä aineistonkerääjän sairastuttua. Tämä päivä korvattiin

vasta syyskuun alussa. Yksi elokuun lopun päivä siirrettiin esteen vuoksi syyskuun alkuun. Näissä muutoksissa korvaava päivä valittiin vastaavasta kohtaa viikkoa (arki / viikonloppu) kuin mikä alkuperäinen päivä oli ollut. Kevään ja kesän aikana vastauksia saatiin suunniteltua vähemmän, minkä vuoksi päätettiin tehdä muutoksia syyskuukausiin aineistonkeruusuunnitelmaan. Kahden päivän osalta aineistonkeruu muutettiin kansallispuiston syrjäisemmistä kohteista vilkkaammalle Kuhankuonolle. Myös yksi arkipäivälle arvottu aineistonkeruupäivä muutettiin viikonlopulle. Syys- ja lokakuussa aineistonkerääjä siirtyi kesken työvuoron kolme kertaa syrjäisemmältä paikalta Kuhankuonolle huonon sään tai hiljaisen päivän takia toivoen tavoittavansa Kuhankuonolta kävijöitä. Lisäksi aineistonkeruuta tehtiin yhteensä kolmena ylimääräisenä päivänä touko-, kesä- ja syyskuussa.

Osin edellä mainituista muutoksista johtuen kävijätutkimuksessa saatu aineisto painottuu hyvin vahvasti syyskuulle, joka vastausajankohtana olisi tosin korostunut ilman tehtyjä muutoksiakin. Syksyn viikonloput havaittiin vilkkaimmiksi käyntiajoiksi, joten vastausten painottuminen viikonloppuihin vastanee hyvin käyntien todellista ajoittumista. Kesä on Kurjenrahkan kansallispuistossa selvästi hiljaisempaa aikaa kuin kevät ja syksy, mutta varsinkin heinäkuussa aineistonkeruupäiviä olisi saanut olla enemmän kuin toteutuneet kolme päivää. Aineistonkeruun keskittyminen Kuhankuonolle korostanee Kurjenpesän, Kuhankuonon ja Rantapihan kävijöiden määrää tuloksissa, mutta Kuhankuonolta lähdetään myös kauemmaksi Töykkälään ja Pukkipaloon asti, mikä ilmenee tutkimuksen tuloksista. Tutkimukseen saatiin 278 vastausta, mikä on 65 % tavoitteeksi asetetusta määrästä (428 vastausta). Yksi vastauslomake hylättiin, joten raportin tulokset perustuvat 277 vastauslomakkeen aineistoon. Lähes 90 % kyselyyn vastaajista tavoitettiin Kuhankuonon tutkimuspisteessä (taulukko 2). Aineistonkeruun vuorokohtaiset tavoitteet ja saatujen vastausten määrä ilmenevät liitteestä 2.

Taulukko 2. Vastausten alueellinen jakautuminen Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Kuhankuono	245	88
Vajosuon laavu	10	4
Pukkipalon parkkipaikka	9	3
Töykkälän laavu	13	5
Yhteensä	277	100

Tutkimus toteutettiin ohjattuna lomakekyselynä, jossa kävijää pyydettiin vastaamaan viisisivuisen lomakkeeseen tutkimuspisteessä. Tarkoituksena oli, että kävijä vastaisi lomakkeeseen poistuessaan kansallispuistosta tai ainakin vietettyään siellä jo jonkin aikaa. Varsinkin Kurjenpesän pihapiirissä tavoitetuista kävijöistä suuri osa oli vasta saapunut alueelle tai kiireinen poistuessaan sieltä, ja heille tarjottiin mahdollisuutta vastata kyselyyn kotona ja postittaa vastaus saamassaan palautuskuoressa. Myös Pukkipalon vastauksista suurin osa saatiin postitse, sillä Pukkipalon aineistonkeruupaikka ei ollut vastaamispaikkana kovinkaan hyvä istumapaikan puutteen ja kesällä itikoiden suuren määrän takia. Aineistonkerääjä pystyi neuvomaan paikan päällä kyselyyn vastanneita, mikäli he eivät ymmärtäneet kysymyksiä tai vastausvaihtoehtoja. Aineistonkerääjä ohjeisti lyhyesti kyselylomakkeeseen vastaamiseen myös niitä kävijöitä, jotka ottivat lomakkeen mukansa palauttaakseen sen postitse.

Kävijöistä 5 % (15 henkilöä) vastasi kyselyyn aineistonkerääjän haastattelemana. Paikan päällä kyselyyn vastasi 170 henkilöä. Kyselylomakkeita jaettiin mukaan myöhemmin täytettäväksi noin 160 henkilölle, ja näistä lomakkeista palautui 108 kappaletta eli lähes 70 prosenttia. Vastausprosenttia koko tutkimukselle ei voi laskea, sillä tutkimukseen vastaamisesta kieltäytyneiden ja ohi

kulkeneiden tarkka määrä ei ole tiedossa. Osa kieltäytyneistä ja ohi kulkeneista kirjattiin tutkimusaineiston keruupäiväkirjaan, mutta kiireisinä hetkinä tätä ei ehditty tehdä. Ohi kulkeneita ja kieltäytyneitä oli runsaasti, sillä usein seurueesta oli halukas vastaamaan vain yksi henkilö ja suurehkot seurueet saattoivat kieltäytyä vastaamisesta kokonaan. Kaikille vastaajille jaettiin kiitokseksi Kurjenrahka-pinssi. Kävijätutkimukseen vastattuaan kävijää pyydettiin vielä vastaamaan opinnäytetyöhön liittyvään kyselyyn, mikäli hän oli saapunut Kurjenrahkan kansallispuistoon korkeintaan tunnin matkan päästä. Opinnäytekyseleyn nelisivuinen lomakkeen kävijä sai mukaansa palautuskuoren kanssa, ellei erityisesti halunnut täyttää sitä heti. Opinnäytekyselestä on valmistunut pro gradu -tutkielma Helsingin yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitokselle (Kettunen 2008).

Kävijätutkimuksen vastauslomakkeet tallennettiin Metsähallituksen asiakastiedon seurantaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet).

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen aineiston kahteen yhtäsuureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

2.2.2 Kyselylomake ja siihen liittyneet ongelmakohdat

Kyselylomake muokattiin Metsähallituksen kävijätutkimuksissaan käyttämän lomakkeen pohjalta Kurjenrahkan kansallispuistoon sopivaksi (liite 3). Siinä oli viisi sivua ja 21 kysymystä, joista osa oli moniosaisia. Lomakkeen ohessa vastaajille annettiin kaksi karttaa, joista toinen kuvasi tutkimusaluetta (kuva 2) ja toinen Kurjenrahkan kansallispuiston lähialueen rajausta (liite 4), jota tarvittiin kysymyksissä 2b, 3b ja 14. Lomakkeen täyttämiseen kului vastaajilta 10–30 minuuttia, yleisimmin noin 15–20 minuuttia. Lomake olisi voinut olla lyhyempi. Suomenkielisen lomakkeen lisäksi tarjolla oli ruotsin- ja englanninkieliset lomakkeet, joista viimeksi mainitussa kysyttiin asuinkunnan sijaan kotimaata.

Suurin osa kyselyyn vastanneista paneutui lomakkeen täyttämiseen hyvin. Huomattava osa lomakkeista oli kuitenkin täytetty jollakin tapaa puutteellisesti tai siten, että voidaan epäillä, ettei vastaaja ole ymmärtänyt kysymystä tai vastausvaihtoehtoja tutkimuksessa tarkoitettulla tavalla. Seuraavassa käsitellään yksitellen kysymyksiin ja vastauksiin liittyviä ongelmia ja mahdollisia virhelähteitä. Aivan jokaiseen kysymykseen ei odotettukaan vastausta kaikilta kävijöiltä, mutta kuten kävijätutkimuksen tuloksista ilmenee, monen kysymyksen vastaajamäärä (eli kyseisen kysymyksen otoskoko n) on huomattavasti pienempi kuin hyväksyttävästi täytetyn kyselylomakkeen palauttaneiden määrä ($n = 277$).

Kysymyksessä 1 osa vastaajista ilmoitti Kurjenrahkan kansallispuistoon saapumisajakseen kyselyynvastaamisajankohdan.

Kysymyksessä 4 tiedusteltaessa käyntikohteita on mahdollista, että jotkut vastaajat ovat valitessaan Rantapiha-vaihtoehdon tarkoittaneet sillä Kurjenpesän piha-alueen laituria Savojärven rannassa. Osa vastaajista on luultavasti valinnut vähemmän käyntikohteita kuin missä he todellisuudessa

nessa ovat vierailleet (esimerkiksi mikäli pääkohde on ollut Pukkipalo ja Takaniitunvuori, ei välttämättä ole merkitty muita reitin varrelle osuneita kohteita).

Mikäli kysymyksessä 5a oli valittu vain yksi kulkuneuvo, jolla vastaaja oli matkustanut Kurjenrahkan kansallispuistoon, tulkittiin se myös viimeksi käytetyksi kulkuneuvoksi 5b-kohtaa tallennettaessa, vaikkei vastaaja olisi täyttänyt 5b-kohtaa lainkaan.

Seurueen kokoa ja lasten ja liikuntaesteisten määrää tiedusteltaessa kysymyksessä 6 varsinkin alle 15-vuotiaiden syntymävuodet -kohtaan oli jätetty usein vastaamatta. Selitys tähän voi olla se, ettei vastaaja ole tiennyt ryhmäänsä kuuluneiden lasten ikää. Toisaalta jotkut vastaajat eivät olleet ilmoittaneet alle 15-vuotiaiden määrää, mutta vastanneet syntymävuosi-kohtaan.

Kysymyksessä 7 useat vastaajat olivat ilmoittaneet seurueeksi esimerkiksi sekä perheen että ystävät. Astaan oli kuitenkin mahdollista tallettaa vain yksi vastausvaihtoehto. Tällöin tallennus tehtiin Asta-ohjeiden mukaisesti siten, että esim. oma perhe meni ystävien edelle.

Jotkut vastaajat eivät eri tekijöiden tärkeyttä selvittäneessä kysymyksessä 8 vastanneet kuin erittäin tai melko tärkeiksi kokemiensa tekijöiden kohtiin. Tarkoitus kuitenkin oli, että vastaaja olisi arvioinut jokaisen 16 kohdan tärkeyttä itselleen.

Kysymyksessä 9 käynnin aikaisia aktiviteetteja tiedusteltaessa 27 % vastaajista oli jättänyt ilmoittamatta 9b-kohdassa kaikkein tärkeimmän harrastuksen. Selitys tähän voi olla 9b-kohdan sijoittuminen lomakkeessa kohtaan, jossa se jää paljon tekstin väliin ja voi olla vaikea huomata.

Kysymyksessä 10 pyydettiin arvioimaan kansallispuiston palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua sekä niiden määrää 19 eri tekijän osalta. Tutkimusalue oli rajattu niin, että kansallispuistoon kuulumattomat keskiosan alueet olivat myös siinä mukana (kuva 2), joten osittain palveluiden, rakenteiden ja ympäristön arvioinneissa arvioitiin myös Kuhankuonon retkeilyreitistön reittiyhdistyksen ylläpitämiä rakenteita ja reittejä. Kansallispuisto ja retkeilyreitistö menevät muutenkin kävijöiden ajatuksissa sekaisin, joten osa kritiikistä ja toisaalta positiivisesta palautteesta kuuluu reittiyhdistykselle.

Laatu-osioon oli vastattu selvästi useammin ja paremmin kuin määrä-osioon. Laadunarvioinnissa ”en ole käyttänyt” -vaihtoehto on saattanut jäädä huomaamatta ja vastaus on tällöin valittu vastauskaalan keskeltä tai muutoin omiin kokemuksiin perustumatta. Toinen virhelähde liittyy kysymyksen ymmärtämiseen: pelkän palvelun laadun sijaan on saatettu arvioida ylipäänsä tyytyväisyyttä palveluun (eli myös määrään). Määrän arvioinnissa oli melko yleisesti vastattu sama vastausvaihtoehto (yleisimmin ”sopiva” tai ”en osaa sanoa”) kaikkiin 19 kohtaan, mikä viittaa siihen, ettei vastaaja ole jaksanut miettiä todellista mielipidettään. Kysymyksen liiasta pituudesta ja monimutkaisuudesta joillekin vastaajille viestii se, että useat vastaajat olivat vastanneet suurimpaan osaan 19:sta määrää koskevista kohdista ”liian suuri” ilmeisesti ajatellen vaihtoehdon 3 suurimpana vaihtoehtoisista numeroarvoista kuvaavan parasta mahdollista tyytyväisyyttä. Vaikuttaa erikoiselta, että vastaajan mielestä yleinen siisteys, turvallisuus tai maiseman vaihtelevuus voisi olla liian suurta. Varmuutta mahdollisesta väärinymmärryksestä ei ole, ja ainakin rakenteiden (esim. pysäköintipaikat, reitit, opasteet) kohdalla vastauslomakkeista pystyi päättelemään, että jotkut kävijät todella pitivät nykyistä määrää liian suurena. Tutkimusaineistoa kerättyä huomattiin, että jotkut vastaajat eivät jaksaneet tai halunneet vastata määrä-osioon. Osa vastaajista ei luultavasti vain ole huomannut sitä, samoin kuin 10b-kohtaa, jossa kysyttiin mielipidettä palveluiden ja rakenteiden määrästä kokonaisuudessaan. Valtaosa vastaajista oli toki vastannut harkiten sekä laatua että määrää koskeviin osioihin.

Kysymyksessä 12 oli joskus vastattu useampaan kuin yhteen kohtaan esim. eritellen eri kohteita Kurjenrahkan kansallispuistossa. Tällöin talletettiin ylin vaihtoehto ”matkasi ainoa tai tärkein kohde”.

Kysymyksessä 13, joka selvittää kävijän retkeilytottumuksia, on a-, b- ja c-kohdat. 13b-kohdan ensimmäiseen päiväretkien lukumäärää koskeneeseen kysymykseen vastanneista (n = 247) puolet oli jättänyt vastaamatta toiseen yöretkien määrää koskeneeseen kysymykseen (n = 126). Tyhjäksi jätettyä vastauskohtaa ei voitu tallettaa arvoksi nolla, sillä ei voida tietää, onko vastaaja tarkoittanut tyhjällä kohdalla arvoa nolla vai eikö hän ole muusta syystä vastannut kysymykseen.

Käyntiin liittyviä kustannuksia selvittävään kysymykseen 14 vastattaessa omien kulujen arvioiminen osoittautui monille hankalaksi. Tällöin jotkut vastaajat ohittivat kysymyksen siihen paneutumatta – osin siitä syystä, ettei käynnistä koettu aiheutuvan erityisiä kuluja. Aineistonkerääjä kannusti kansallispuistossa vastanneita ilmoittamaan ainakin edestakaisen matkan pituuden kotoa Kurjenrahkan kansallispuistoon. Osa vastaajista on luultavasti ilmoittanut kuitenkin vain yhden-suuntaisen matkan pituuden. Monet vastaajat olivat myös rastittaneet ”vastausvaihtoehtoja” – eli vastauslomakkeessa kulujen euromääräiseen erittelyyn tarkoitettuja viivoja – ilmoittaakseen, että heille oli koitunut kansallispuistokäynnistä esimerkiksi polttoaine-, ruoka- ja kahvilakuluja. Näiden kulujen suuruudesta ei luonnollisesti ole tietoa, joten keskilukuja laskettaessa osa tiedoista on puuttunut. Matkan pituuden ilmoitti 185 vastaajaa ja kohtiin A–G eriteltyjä euromääräisiä kustannuksia maksimissaan 65 vastaajaa. Tämä on syytä huomioida tuloksia tarkasteltaessa. Keskimääräisiä kustannuksia laskettaessa on jätetty huomiotta yksi lomake. Siinä ilmoitettiin ainoana lomakkeena poikkeavan suuret kustannukset (ulkomaisen vastaajan koko Suomen vierailun kustannukset), mutta Kurjenrahkan kansallispuisto ei ollut vastaajan pääkohde, joten tiedot olisivat tarpeettomasti vääristäneet keskimääräiskustannusten saamia arvoja.

Kysymyksessä 16 käynnin aikaisista häiriötekijöistä 16 vastaajaa oli valinnut ”jokin muu, mikä?”-kohdan, mutta puolta tämä ei ollut häirinnyt lainkaan. Vain 10 vastaajaa oli kirjoittanut, mikä tämä häiritsevä tekijä oli.

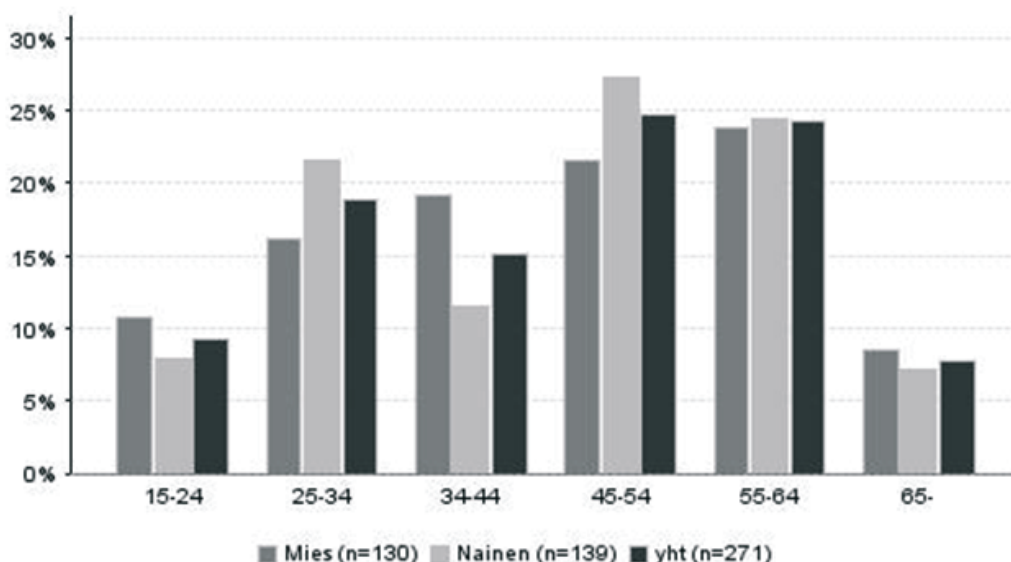
3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma oli kokonaisuudessaan tasainen, mutta miesten ja naisten osuudet vaihtelivat ikäluokittain (kuva 3). Kokonaisuudessaan naisia oli hieman enemmän, 52 % vastaajista. Sekä miesten että naisten keski-ikä oli noin 45 vuotta (taulukko 3). Alle 35-vuotiaita oli vastaajista vain neljännes, ja puolet vastaajista oli 47-vuotiaita tai sitä vanhempia. Vanhimman ja nuorimman vastaajan ikäero oli 65 vuotta vanhimman kyselyyn vastanneen ollessa 80-vuotias ja nuorimman 15-vuotias.

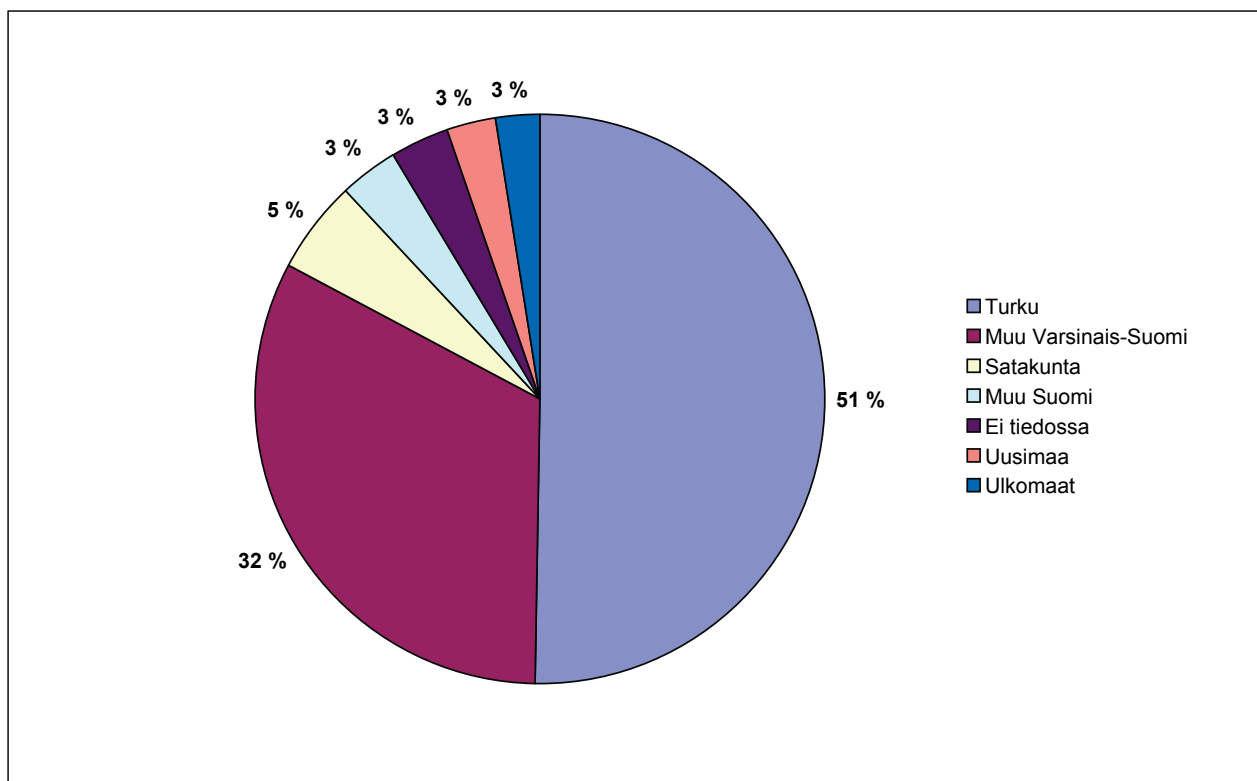
Kävijöistä hieman yli puolet tuli Turusta ja vain 12 % Varsinais-Suomen ja Satakunnan ulkopuolelta (kuva 4). Näistä ulkomaisia kävijöitä oli yhteensä seitsemän henkilöä eli 3 % kaikista kävijöistä. Ulkomaisista kävijöistä yksi oli kotoisin Yhdysvalloista ja muut olivat eurooppalaisia.

Kuva 3. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan.

Taulukko 3. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan. Vastanneiden määrä (n) oli 271.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	45,38	45,76	45,57
län keskihajonta	14,88	14,83	14,83
Minimi-ikä	15	16	15
Maksimi-ikä	73	80	80
Moodi	62	48	48
Mediaani	46	48	47

Kuva 4. Vastanneiden kotikuntien sijainti (n = 277).

Yleisin ammatillisen koulutuksen taso kaikkien vastaajien kesken oli opistotaso (taulukko 4). Alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli yhteensä 37 %. Kaikista vastaajista ammattikoulun suorittaneita oli 23 %, ja ilman ammatillista tutkintoa oli kaikkiaan 13 % vastaajista. Miesten suhteellinen osuus sekä korkeasti koulutetuista että kouluttamattomista oli naisia suurempi, kun taas naisilla oli miehiä useammin opistotasoinen koulutus.

Taulukko 4. Vastanneiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	38	30	23	17	61	23
Opistotasoinen tutkinto	21	17	49	36	71	27
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	11	9	27	20	38	14
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	35	28	24	18	60	23
Ei ammatillista tutkintoa	21	17	12	9	33	13
Yhteensä	126	100	135	100	263	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Kurjenrahkan kansallispuistoon tultiin lähes aina seurueen kanssa. Vain seitsemän prosenttia kyselyyn vastanneista liikkui kansallispuistossa yksin (taulukko 5). Suurin osa seurueista oli 2–5 hengen suuruisia, mutta Kurjenrahkalla kävi paljon myös suuria ryhmiä. Suurimman seurueen kooksi ilmoitettiin 100 henkilöä ja keskimäärin seurueeseen kuului noin 12 henkilöä (taulukko 6). Alle 15-vuotiaita kuului 73 vastanneen seurueeseen. Koska muutamissa ryhmissä heitä oli lähes sata (koululaisryhmät), alle 15-vuotiaiden keskimääräistä lukumäärää kuvaa keskiarvon sijaan paremmin mediaani. Sen mukaan ainakin puolessa alle 15-vuotiaita sisältäneistä seurueista heitä oli korkeintaan kolme.

Nuorin Kurjenrahkan kävijä oli syntynyt tutkimusvuonna. Taulukon 6 perusteella alle 15-vuotiaat olivat syntyneet keskimäärin vuonna 2000, mutta tämä luku on laskettu antaen jokaiselle ilmoitetulle syntymävuodelle yhtä suuri painoarvo – huolimatta siitä, kuinka monta samana vuonna syntyntä lasta ryhmään kuului. Jos otokseen osuneiden muutamien koululaisryhmien suuret koot olisi huomiotu, alle 15-vuotiaiden keski-ikä olisi huomattavasti korkeampi kuin seitsemän vuotta. Näin ollen taulukosta 6 ilmenevä alle 15-vuotiaiden syntymävuoden keskiarvo ja prosenttipisteet kuvaavat keskimääräisten ryhmien tietoja mutteivät suurimpia ryhmiä. Liikuntaesteisiä henkilöitä oli 20 vastaajan seurueessa. Yleisimmin heitä oli yksi henkilö, mutta enimmillään jopa 80 henkilöä (taulukko 6).

Lähes puolet vastaajista oli kansallispuistossa oman perheen jäsenten kanssa (taulukko 7). Seuraavaksi yleisimmin retkeilyseurueen muodostivat ystävät (20 %) ja kerhon, yhdistyksen tai vastaavan jäsenet (13 %). Tämän kysymyksen kohdalla vastaajia pyydettiin valitsemaan vain yksi vaihtoehto ja vastaavasti tietojärjestelmään pystyi tallentamaan vain yhden vastausvaihtoehdon, vaikka seurueissa oli usein sekä perheenjäseniä että ystäviä tai sukulaisia. Muun kuin valmiiksi tarjotun vastausvaihtoehdon oli valinnut 17 henkilöä eli 7 % vastaajista. Muita seurueita (yleisimmin mainittu ensimmäisenä) olivat mm. liikuntapalvelukeskuksen retki, eläkeläis- tai vammaisryhmä, poika- tai tyttöystävä, työpaikan asiakkaat, kuntoutusasiakkaat, tutkimusryhmä ja vaimon työkaverit.

Taulukko 5. Kävijöiden seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	18	7
2–5 hengen seurue	153	58
6 tai useamman hengen seurue	95	36
Yhteensä	266	100

Taulukko 6. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Muuttuja	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	248	11,8	18,73	2	2	4	10	100
Alle 15-vuotiaita	73	8,6	19,11	1	2	3	4	90
Liikuntaesteisiä	20	10,7	20,31	1	1	1	8	80
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	90	2000	4,10	1993	1997	2000	2003	2007

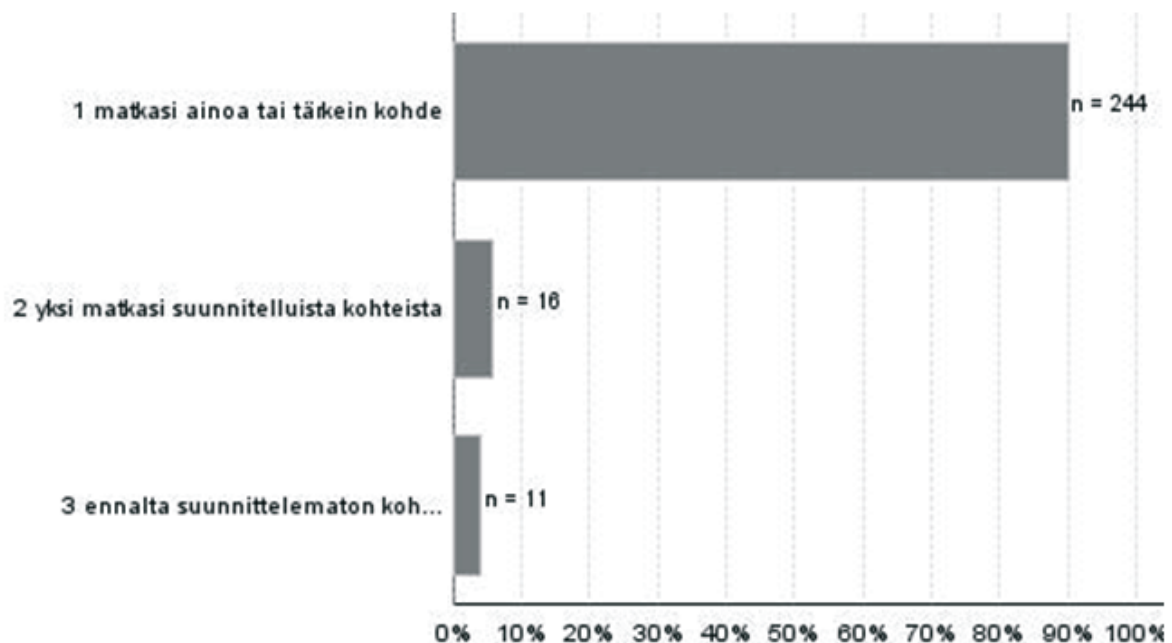
Taulukko 7. Seurueen koostumus.

Seurueen koostumus	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	117	46
Muut sukulaiset	4	2
Ystävät	51	20
Työtoverit	23	9
Koululuokka	8	3
Eläkeläisryhmä	3	1
Kerho, yhdistys tms.	34	13
Jokin muu	17	7
Yhteensä	257	100

3.2 Käynti Kurjenrahkan kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Yhdeksän kymmenestä vastaajasta ilmoitti Kurjenrahkan kansallispuiston olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde (kuva 5). Kuudelle prosentille vastaajista se oli yksi monesta suunnitellusta kohteesta, ja kolme prosenttia vastaajista oli poikennut puistoon sattumalta. Muut matkakohteet ilmevät liitteestä 5.

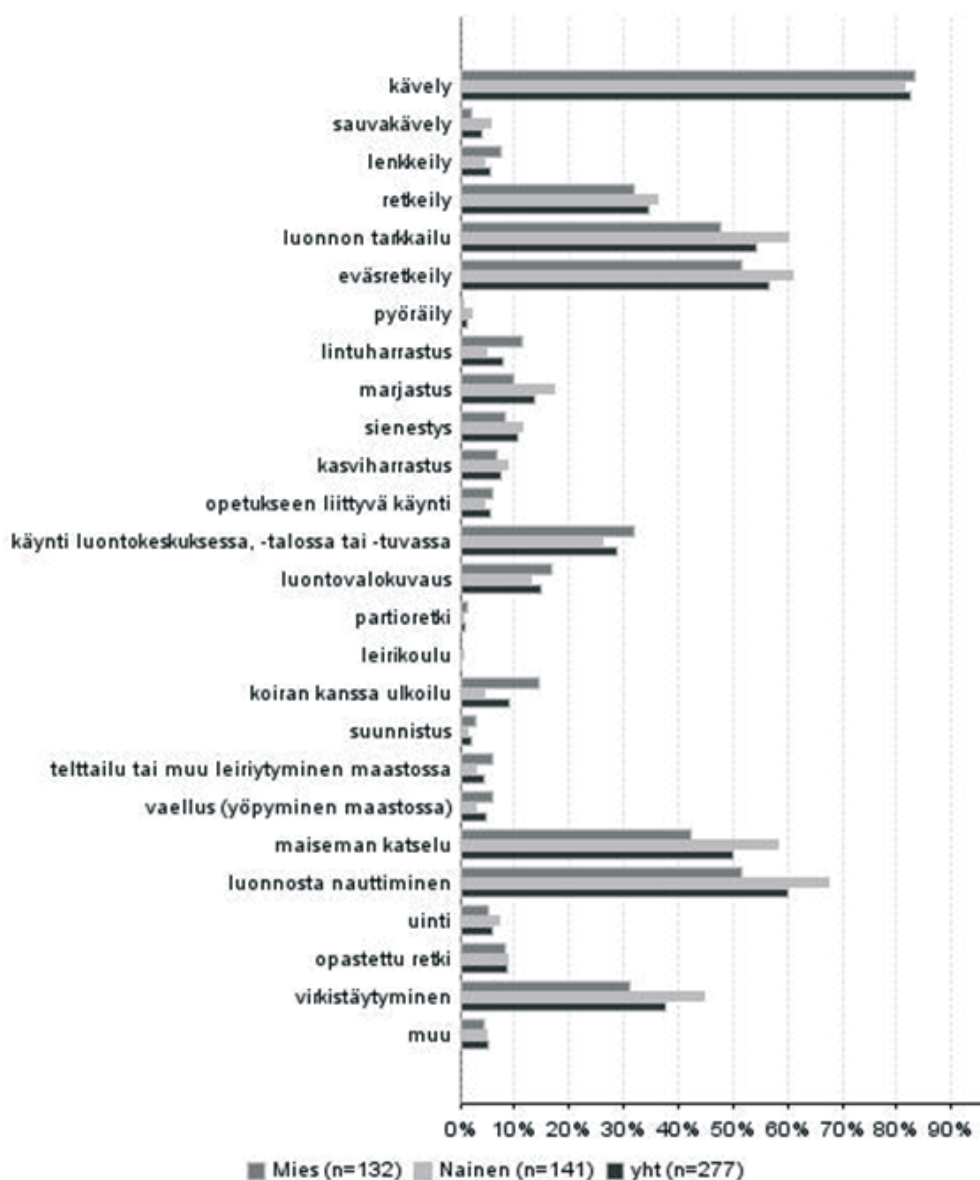

Kuva 5. Kurjenrahkan kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 271).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Kyselyyn vastaajia pyydettiin valitsemaan tarjotuista vaihtoehdoista aktiviteetit ja harrastukset, joita he tekivät vieraillessaan Kurjenrahkan kansallispuistossa. Jokainen kyselyyn vastaaja oli valinnut vähintään yhden harrastuksen. Suosituin harrastus oli kävely, jota 83 % vastaajista ilmoitti harrastaneensa (kuva 6). Luonnosta nauttiminen, eväretkeily ja luonnon tarkkailu kuuluivat myös useamman kuin joka toisen käyntiin. Naiset ilmoittivat hieman miehiä useammin virkistytymisen ja luonnosta nauttimisen kaltaisia omiin tuntemuksiin liittyviä harrastuksia. Miehet puolestaan ilmoittivat hieman useammin monia aktiiviseen toimintaan liittyviä harrastuksia, kuten koiran kanssa ulkoilun, luontovalokuvauksen ja lintuharrastuksen. Oman listassa mainitsemattoman vaihtoehdon oli valinnut 14 henkilöä. Näitä olivat mm. alueen esittely ystäville, grillaus/ruokailu, onkiminen, perhoset, rentoutuminen ja retken suunnittelu.

Kaikista vastanneista 28 % ilmoitti 1–3 harrastusta ja 42 % oli valinnut 4–6 harrastusta (taulukko 8). Naiset olivat valinneet miehiä enemmän aktiviteettejä tarjotuista vaihtoehdoista.

Kuva 6. Vastanneiden pääasialliset harrastukset, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua tällä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Vastaajia pyydettiin myös nimeämään kaikkein tärkein harrastus vastaamiskerran käynnillään Kurjenrahkan kansallispuistossa. Tähän kysymykseen oli vastannut vain 71 % vastaajista. Tärkeimmäksi harrastukseksi oli useimmiten mainittu luonnosta nauttiminen (24 %), virkistäytyminen (12 %) tai kävely (11%) (taulukko 9). Naisten vastaukset noudattivat em. järjestystä, mutta miehet pitivät luonnosta nauttimisen jälkeen tärkeimpänä kävelyä ennen eväsretkeilyä ja virkistäytymistä.

Taulukko 8. Harrastusten lukumäärä tällä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3 aktiviteettia	45	34	32	23	77	28
4–6 aktiviteettia	49	37	64	45	115	42
7–9 aktiviteettia tai enemmän	35	27	43	30	80	29
10 aktiviteettia tai enemmän	3	2	2	1	5	2
Yhteensä	132	100	141	100	277	100

Taulukko 9. Vastaajien tärkeimmät harrastukset tällä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Tärkein harrastus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Luonnosta nauttiminen	14	16	33	30	49	24
Virkistäytyminen	9	10	15	14	24	12
Kävely	12	14	10	9	22	11
Eväsretkeily	9	10	7	6	16	8
Luonnon tarkkailu	7	8	6	5	13	6
Marjastus	4	5	6	5	10	5
Sienestys	4	5	6	5	10	5
Muu	5	6	4	4	9	4
Retkeily	2	2	6	5	8	4
Vaellus (yöpyminen maastossa)	5	6	2	2	8	4
Opetukseen liittyvä käynti	3	3	2	2	6	3
Opastettu retki	3	3	2	2	5	2
Sauvakävely			4	4	4	2
Lenkkeily	2	2	2	2	4	2
Koiran kanssa ulkoilu	3	3			3	1
Maiseman katselu	2	2	1	1	3	1
Partioretki	1	1	1	1	2	1
Pyöräily			1	1	1	0
Lintuharrastus	1	1			1	0
Luontovalokuvaus	1	1			1	0
Leirikoulu			1	1	1	0
Suunnistus	1	1			1	0
Uinti			1	1	1	0
Yhteensä	88	100	110	100	202	100

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kaikkein suosituin vierailukohde Kurjenrahkan kansallispuistossa oli Kuhankuonon rajakivi, missä kävi kolme neljästä kyselyyn vastanneesta (taulukko 10; alueen kartta kuvassa 2). Todellisuudessa rajakiven ohittaneiden määrä saattaa olla tätäkin suurempi, sillä monet reitit kulkevat rajakiven ohitse. Ilmeisesti kaikki rajakiven ohi kulkeneet vastaajat eivät silti olleet valinneet kyselylomakkeessa rajakiveä käyntikohteekseen. Seuraavaksi suosituimmat käyntikohteet olivat Kurjenpesän piha-alue (72 % vastaajista) ja siellä sijaitseva Kurjenpesän luontotupa (58 % vastaajista). Puolet vastaajista kävi Rantapihassa Savojärven länsipuolella.

Kansallispuiston länsiosassa Lakjärvellä kävi 11 % vastaajista, ja Pukkipalon ja Takaniitunvuoren alueella käyneitä oli 16 % vastaajista. Pukkipalossa on yksi Kurjenrahkan kansallispuiston pysäköintialueista, mutta kävijät retkeilevät sinne myös Rantapihasta ja Kuhankuonolta asti. Puiston eteläosassa Töykkälässä ja Vajosuolla käyneitä oli vajaa kymmenen prosenttia. Näiltäkin paikoilta löytyvät pysäköintialueet, mutta jotkut kävijät retkeilevät etenkin Töykkälään Kuhankuonolta. Valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi muun kohteen oli maininnut 21 vastaajaa. Näissä oli mainittu yleisesti suolla/metsässä marjastaminen, karpalopolku, A. Jalosen muistomerkki, Asonlammi/Lammenrahka, Savojärvi (uimassa), Valkiaissaarenrahka, Paltanvuori ja Särkijärvi.

Taulukko 10. Käyntien alueellinen jakautuminen Kurjenrahkan kansallispuistossa. Käynnillä oli mahdollista vierailla useammassa paikassa (n = 277).

Käyntikohde	Kpl	%
Kuhankuonon rajakivi	208	75
Kurjenpesän piha-alue	200	72
Kurjenpesän luontotupa	160	58
Rantapiha	141	51
Pukkipalo ja Takaniitunvuori	44	16
Lakjärvi	31	11
Töykkälä	26	9
Vajosuo	22	8
Muu	21	8
Vaskijärven luonnonpuisto	3	1

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Kaksi kolmesta kyselyyn vastanneesta oli käynyt Kurjenrahkan kansallispuistossa aikaisemminkin (taulukko 11). Naiset olivat hieman miehiä useammin alueella ensimmäistä kertaa. Lähes kaikki kävijät olivat päiväkävijöitä, ja kansallispuistossa yöpyneitä oli vain 5 % vastaajista eli 15 henkilöä (taulukko 12). Lähialueella (noin 25 kilometrin säteellä Kurjenrahkan kansallispuistosta, liite 4) käyntinsä aikana ilmoitti yöpyneensä tai aikovansa yöpyä 14 vastaajaa.

Päiväkävijät viipyivät Kurjenrahkan kansallispuistossa keskimäärin neljä tuntia (taulukko 12). Kansallispuistossa yöpyneet viipyivät kansallispuiston alueella keskimäärin 1,6 vuorokautta ja enimmillään kolme vuorokautta (taulukko 12). Yleisimmin puistossa majoituttiin laavussa tai omassa majoitteessa, esimerkiksi teltassa.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he oleskelivat Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella (liite 4) yhteensä. Päiväkävijät, jotka eivät yöpyneet myöskään puiston lähialueella, viettivät kansallispuiston alueella oleskelun lisäksi keskimäärin noin 0,2 tuntia lähialueella. Puistossa ja/tai sen lähialueella yöpyneet oleskelivat kansallispuistossa ja sen lähialueilla yhteensä keskimäärin 2,2 vuorokautta ja enimmillään 4 vuorokautta. Lähialueella yövyttiin useimmiten omassa tai vuokramökissä.

Aiemmin Kurjenrahkan kansallispuistossa käyneiden käyntikerrat viimeisten viiden vuoden aikana jakautuivat nollan ja 200:n välille (taulukko 13). Osa aiemmin Kurjenrahkan kansallispuistossa vierailleista oli siis käynyt siellä viimeksi yli viisi vuotta vastaushetkeä aiemmin. Toisaalta pieni osa oli käynyt puistossa jopa pari sataa kertaa viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana. Puolet kysymykseen vastanneista oli käynyt kansallispuistossa vähintään viisi kertaa vastaamista edeltäneiden viiden vuoden kuluessa, ja keskimäärin puistossa aiemmin käyneet olivat tehneet puistoon 11 käyntiä viimeisten 5 vuoden aikana.

Puistossa aiemmin käyneiden ensimmäinen käyntikerta oli ollut keskimäärin 10 vuotta sitten (taulukko 14). Pisin kulunut aika ensimmäisestä käynnistä nykyisen Kurjenrahkan kansallispuiston alueelle oli 51 vuotta, mutta yli puolet puistossa aiemmin käyneistä oli käynyt siellä ensimmäisen kerran 2000-luvulla. Viimeisin käynti alueelle oli tehty keskimäärin 2 vuotta sitten. Ainakin puolet aiemmin käyneistä oli käynyt Kurjenrahkan kansallispuistossa viimeksi vuonna 2007 eli kyselyyn vastaamisvuonna. Noin viidennes aiemmin alueella käyneistä oli jättänyt erittelemättä, minä vuonna he olivat olleet siellä ensimmäisen kerran ja milloin viimeksi.

Taulukko 11. Aiemmat käynnit Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	41	33	49	38	91	36
Käynyt aikaisemmin	82	67	82	62	165	64
Yhteensä	123		131		256	

Taulukko 12. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (tuntia/vuorokautta) sukupuolen mukaan jaoteltuna Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	259	95	4,0	4	4	1	10
Miehet	121	47	3,9			1	8
Naiset	135	52	4,1			1	10
Yöpyjät	15	5	1,6	1	1	1	3
Miehet	9	60	1,7			1	3
Naiset	5	33	1,6			1	3
Yhteensä	274						

Taulukko 13. Aiemmin Kurjenrahkan kansallispuistossa käyneiden käyntikerrat viimeisten viiden vuoden aikana.

Aikaisemmat käyntikerrat	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisten 5 vuoden aikana	165	11,0	21,93	0	2	5	10	200

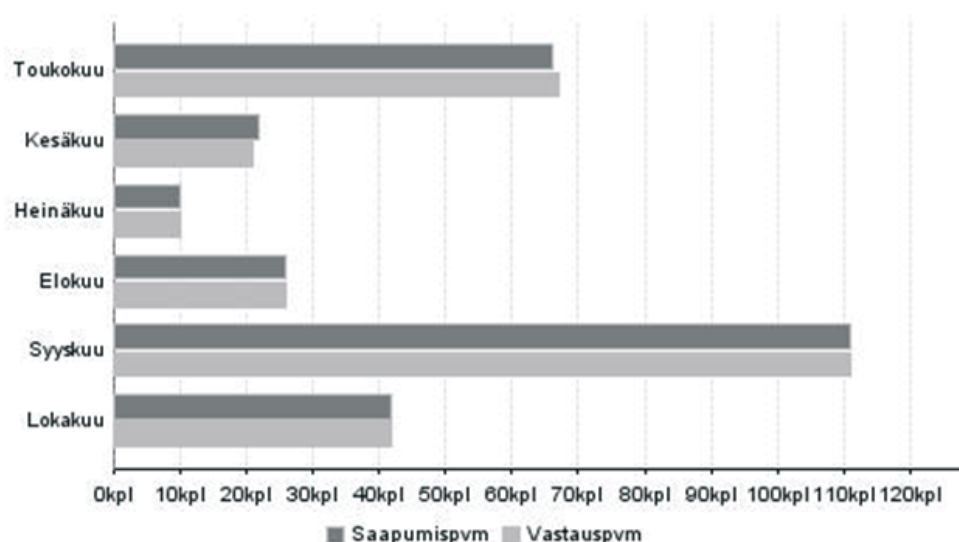
Taulukko 14. Vastanneiden aiempien Kurjenrahkan kansallispuistossa käyntien ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	140	1996	10,83	1956	1994	2000	2005	2007
vuotta sitten	140	10	10,83	0	2	7	13	51
Viimeksi käynyt								
vuonna	134	2004	5,16	1975	2006	2007	2007	2007
vuotta sitten	134	2	5,16	0	0	0	1	32

3.2.5 Saapuminen alueelle

Vilkkaimmat kuukaudet Kurjenrahkan kansallispuistossa olivat touko-, syys- ja lokakuu. Yli puolet kävijätutkimuksen vastauksista on saatu syys- ja lokakuun aikana (kuva 7). Tähän vaikuttaa osaltaan kävijätutkimuksen otanta ja siihen tutkimuksen kuluessa tehdyt muutokset (ks. luku 2.2.1), mutta ainakin vuonna 2007 kansallispuistossa oli selvästi vilkkainta em. kuukausina. Puolet kävijätutkimukseen vastanneista saapui alueelle lauantaina (30 %) tai sunnuntaina (20 %) (taulukko 15). Kolme neljäsosaa kävijöistä tuli kansallispuistoon kello 14:00 mennessä ja 45 % jo ennen puolta päivää (taulukko 16). Kello 18:00–8:00 saapuneita oli vain 10 henkilöä.

Lähes 80 % vastaajista tuli Kurjenrahkan kansallispuistoon yksityisautolla (taulukko 17). Tilausbussilla tulleita oli seuraavaksi eniten, 16 % vastaajista. Linja-autolla ja jalan saapuneita oli molempia kolme prosenttia.

Kuva 7. Kurjenrahkan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain (n = 277).

Taulukko 15. Saapuminen Kurjenrahkan kansallispuistoon ja kyselyyn vastaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	4	1	3	1
Tiistai	24	9	24	9
Keskiviikko	33	12	24	9
Torstai	43	15	46	17
Perjantai	33	12	37	13
Lauantai	84	30	85	31
Sunnuntai	56	21	58	21
Yhteensä	277	100	277	100

Taulukko 16. Saapuminen Kurjenrahkan kansallispuistoon ja kyselyyn vastaminen vuorokauden ajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00-9:59	26	10	7	3
10:00-11:59	96	35	48	18
12:00-13:59	85	31	50	19
14:00-15:59	25	9	82	32
16:00-17:59	34	12	53	20
18:00-19:59	8	3	19	7
20:00-21:59	1	0		
22:00-7:59	1	0		
Yhteensä	276	100	259	100

Taulukko 17. Kurjenrahkan kansallispuistoon saapumiseen käytetty viimeisin kulkuneuvo.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	197	76
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	7	3
Linja-auto	7	3
Tilausbussi (ryhmämatka)	41	16
Polkupyörä	1	0
Jalan	7	3
Jokin muu	1	0
Vastanneita yhteensä	261	100

3.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kansallispuistokäyntiin liittyviä kustannuksia, joilla tarkoitettiin kaikkia kotoa lähtemisen jälkeen aiheutuneita kuluja. Kustannukset pyydettiin erittelemään ruokailu-, majoittumis-, matka-, ohjelmalvelu- ja muihin kustannuksiin (ks. kyselylomake, liite 3). Vastaajia kannustettiin ilmoittamaan henkilökohtaiset kulunsa ja osuutensa seurueen yhteisistä kuluista, mutta vaihtoehtoisesti pystyi ilmoittamaan erittelemättä oman seurueen kulut yhteensä. Ilmoitettujen kustannusten ja henkilöautolla saapuneiden osalta edestakaisen matkan pituuden perusteella laskettiin käynnin keskimääräiset kustannukset. Analyysissä huomioitiin vain kysymykseen vastanneet kävijät, ns. nollavastauksia ei tallennettu. Tämä tulee huomioida tuloksia tulkittaessa.

Kysymykseen vastanneiden osalta kaikkien ilmoitettujen kulujen keskiarvo on 32,25 €, mutta mediaanikustannus vain 19 € (taulukko 18, jonka aineistosta on poistettu yksi ylisuuri vastaus ks. luku 2.2.2). Puolet rahankäyttöä koskevaan kysymykseen vastanneista 197 vastaajasta kulutti siis käynnillään 19 euroa tai vähemmän. Kustannusten keskiarvon 95 %:n luottamusväli on 26–38 €. Teoriassa tämä tarkoittaa sitä, että otoksesta laskettu keskiarvo asettuu 95 %:n todennäköisyydellä ilmoitetulle luottamusvälille. Koska matkan pituutta lukuun ottamatta muita kuluja oli eriteltyt vain pieni osa kaikista vastaajista, ei tulosta kuitenkaan voida yleistää koko otokseen, saati kaikkiin puiston kävijöihin.

Vastausten virhelähteitä on käsitelty luvussa 2.2.2, sillä kulujen erittely oli monille vastaajille hankalaa. Käyntiin liittyvien kustannusten arvio on näin ollen melko suuntaa-antava. Kysymykseen vastanneiden osalta keskimääräisten kustannusten joidenkin kymmenien eurojen suuruusluokkaa voidaan kuitenkin pitää oikeana, koska tiedetään suurimman osan käynneistä olevan Varsinais-Suomesta ja Satakunnasta tehtäviä päiväkäyntejä.

Taulukko 18. Kurjenrahkan kansallispuiston käyntiin liittyvä rahankäyttö.

Menot yhteensä	€/käynti	Luottamusväli (95 %)
Keskiarvo	32,25	26–38
Mediaani	19,00	

3.2.7 Tietolähde

Vastatessaan kysymykseen siitä, mistä oli saanut tietoa Kurjenrahkan kansallispuistosta, vastaaja pystyi valitsemaan useita vastausvaihtoehtoja. Kansallispuisto oli tuttu lähes puolelle vastaajista, ja sama osuus ilmoitti saaneensa tietoa kansallispuistosta tuttavilta, sukulaisilta tai ystäviltä (taulukko 19). Metsähallituksen verkkosivuilta tietoa puistosta oli saanut 17 %, ja esitteistä tai oppaista tietoa saaneita oli 14 %. Muualta Kurjenrahkan kansallispuistosta tietoa saaneet olivat mm. kuulleet siitä työpaikallaan tai kuntoutuskeskuksessa.

Taulukko 19. Kävijöiden ennakkotietojen lähteet Kurjenrahkan kansallispuistosta. Kysymyksessä sai valita useamman vaihtoehdon.

Tietolähde	Kpl	%
Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä	17	6
Tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta	122	47
Metsähallituksen verkkosivuilta (www.metsa.fi tai www.luontoon.fi)	45	17
Muilta verkkosivuilta	22	8
Esitteistä tai oppaista (retkeilyopas ym.)	36	14
TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista	19	7
Seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta	11	4
Alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)	2	1
Paikka on minulle entuudestaan tuttu	122	46
Muualta	14	5
Vastanneita yhteensä	263	

3.2.8 Kävijöiden retkeilykokemus

Kävijöiden aiempaa retkeilykokemusta selvitettiin kysymällä viimeisten 12 kuukauden aikana tehtyjen päivä- ja yöretkien lukumäärää sekä kysymällä, minkä tyyppisiä retkiä vastaaja on tehnyt viimeisten viiden vuoden aikana. Päiväretkien määrää koskeneeseen kysymykseen oli vastannut 247 henkilöä ja yöretkien määrää koskeneeseen kysymykseen 126 henkilöä (taulukko 20). Etenkin yöretkien osalta heikko vastausprosentti (45 %) aiheuttaa epävarmuutta tulosten tulkintaan. Taulukosta 20 ilmeneviä keskilukuja laskettaessa on huomioitu myös ne vastaukset, joissa tehtyjen retkien määräksi on ilmoitettu nolla. Sen perusteella vastanneet olivat tehneet keskimäärin 4,9 päiväretkeä ja 1,1 maastoyöpymisen sisältämää retkeä. Jos sen sijaan tarkastellaan vain niitä henkilöitä, jotka olivat vastanneet tehneensä tällaisia retkiä, niin heitä oli päiväretkiä tehneissä 198 henkilöä ja yöpymisretkillä käyneissä 40 henkilöä. Päiväretkillä viimeisten 12 kk:n aikana käyneet olivat tehneet keskimäärin 6,1 retkeä. Suurin osa heistä oli tehnyt 1–3 päiväretkeä, mutta neljännes oli retkeillyt 4–9 kertaa ja viidennes vähintään 10 kertaa kuluneen vuoden aikana. Yöpymisen sisältäneillä retkillä viimeisten 12 kk:n aikana käyneet olivat tehneet keskimäärin 3,5 yöpymisretkeä. Yöpymisretkiä tehneitä naisia oli 12, ja he kaikki olivat tehneet korkeintaan kolme yöretkeä. Miehistäkin suurin osa oli tehnyt korkeintaan kolme yöretkeä, mutta neljä miespuolista vastaajaa oli tehnyt vähintään kymmenen yöpymisen sisältävää retkeä.

Suosituin vastaajien harrastama retkityyppi oli lyhyt (alle 10 km) omatoiminen retki merkityllä reitillä tai tutussa maastossa (taulukko 21). Tällaisia retkiä oli tehnyt 74 % vastaajista. Seuraavaksi eniten (53 %) oli tehty omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella. Suuri osa tämän vaihtoehdon valinneista tarkoitti luultavasti esimerkiksi marja- ja sieniretkiä – eikä vaikkapa pitkiä erämaavaelluksia. Yli kymmenen kilometrin retkiä oli tehnyt kaksi viidesosaa vastaajista ja opastetulla retkellä oli ollut joka viides vastaaja. Muita retkiä mainitsi 12 henkilöä. Näissä mainittiin mm. oppaana toimiminen, polkupyöräretki, Santiago de la Compostela, Lapin vaellus, lumikenkäkurssi, marjastus, hiihtäminen, partioretket ja Turun kaupungin retket.

Taulukko 20. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneiden retkeilykokemus muissa kansallispuistoissa, retkeilyalueilla tai muissa luontomatkailukohteissa viimeisten 12 kuukauden aikana.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Päiväretkellä muualla	247	4,9	7,66	0	1	2	5	50
Yöpymisretkellä muualla	126	1,1	3,53	0	0	0	1	30

Taulukko 21. Vastanneiden aiempi retkeilykokemus viimeisten viiden vuoden aikana. Vastaukseen on voinut merkitä useamman retkityypin.

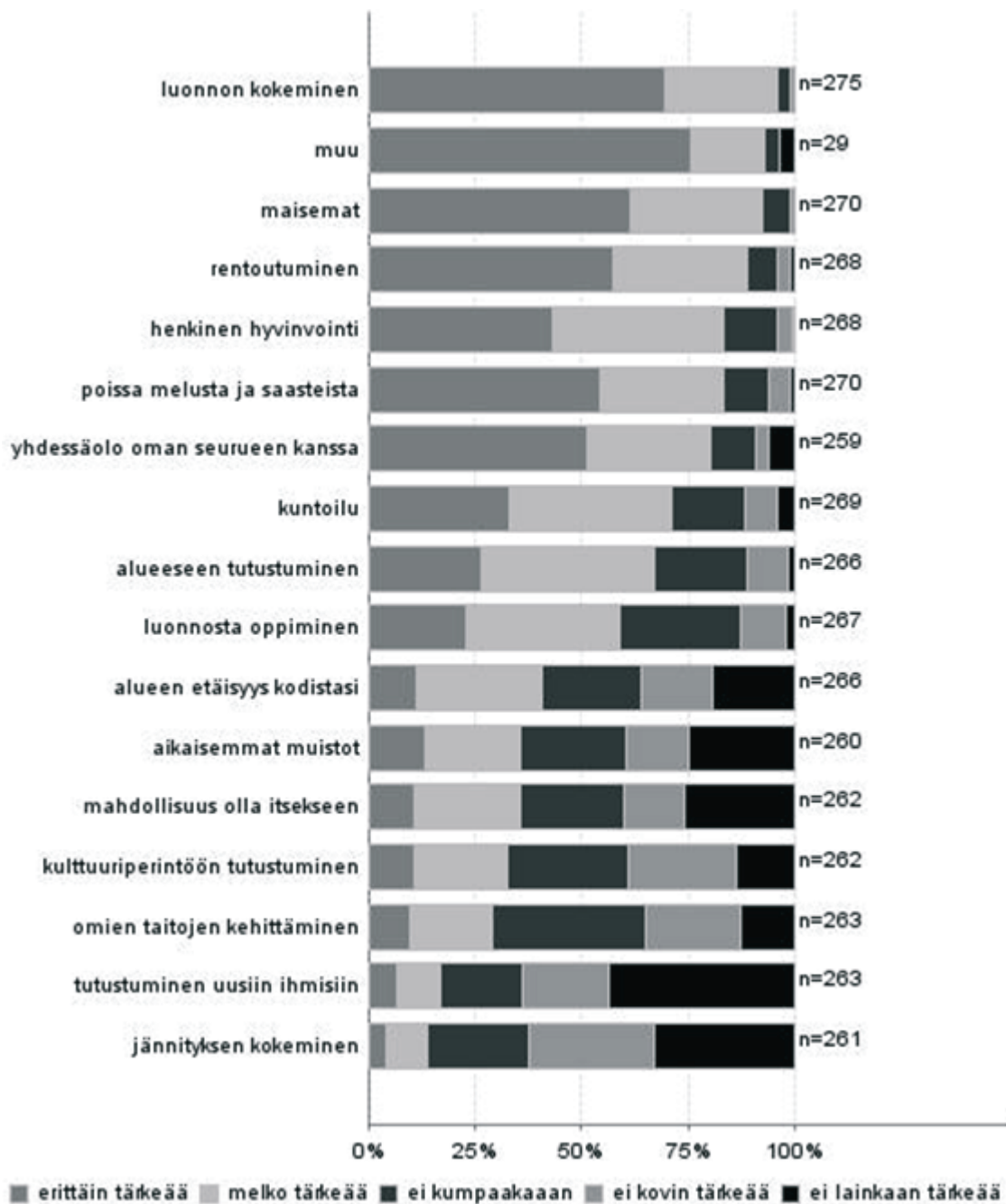
Retkityyppi	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella	71	60	60	47	132	53
Pitkiä (yli 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä	46	39	51	40	98	40
Lyhyitä (alle 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa	86	73	96	74	184	74
Osallistunut opastetulle retkelle	21	18	29	22	50	20
Muu	6	5	6	5	12	5
Vastanneita yhteensä	118		128		248	

3.3 Kävijätyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Kysyttäessä kävijöiltä, mikä heille oli tärkeää kyseisellä kansallispuistokäynnillä, haluttiin selvittää kävijöiden virkistysmotiiveja. Kysytyistä vaihtoehdoista vastaajat kokivat tärkeimmiksi asioiksi luonnon kokemisen, maisemat, rentoutumisen, henkisen hyvinvoinnin, melusta ja saasteista poissa olemisen sekä oman seurueen kanssa olemisen (kuva 8). Vähintään 75 % vastaajista piti kutakin em. tekijää erittäin tai melko tärkeänä. Erikseen jonkin muun tärkeän syyn ilmoitti 32 vastaajaa. Erityisen tärkeäksi koettiin marjastus ja sienestys (13 mainintaa), ja muutenkin pääosa mainituista syistä liittyi läheisesti luontoon (mm. perhoset, suot, lintujen havainnointi, erätaitojen kehittäminen, luonto). Mainittuna oli myös mm. mökkeily, kaunis ilma, paikan esittely ystäville, eväiden syönti, ulkoilutapahtuma, liikuntaesteisten mahdollisuudet, koira ja vaihtelu vauvalle. Itse ilmoitettuja syitä pidettiin yleensä erittäin tärkeinä.

Vähiten tärkeäksi koettiin jännityksen kokeminen ja uusiin ihmisiin tutustuminen. Voimakkaimmin mielipiteet jakautuivat tiedusteltaessa aikaisempien muistojen ja itsekseen olemisen mahdollisuuden merkitystä.

Kuva 8. Kävijöiden virkistysmotiivit Kurjenrahkan kansallispuistossa.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

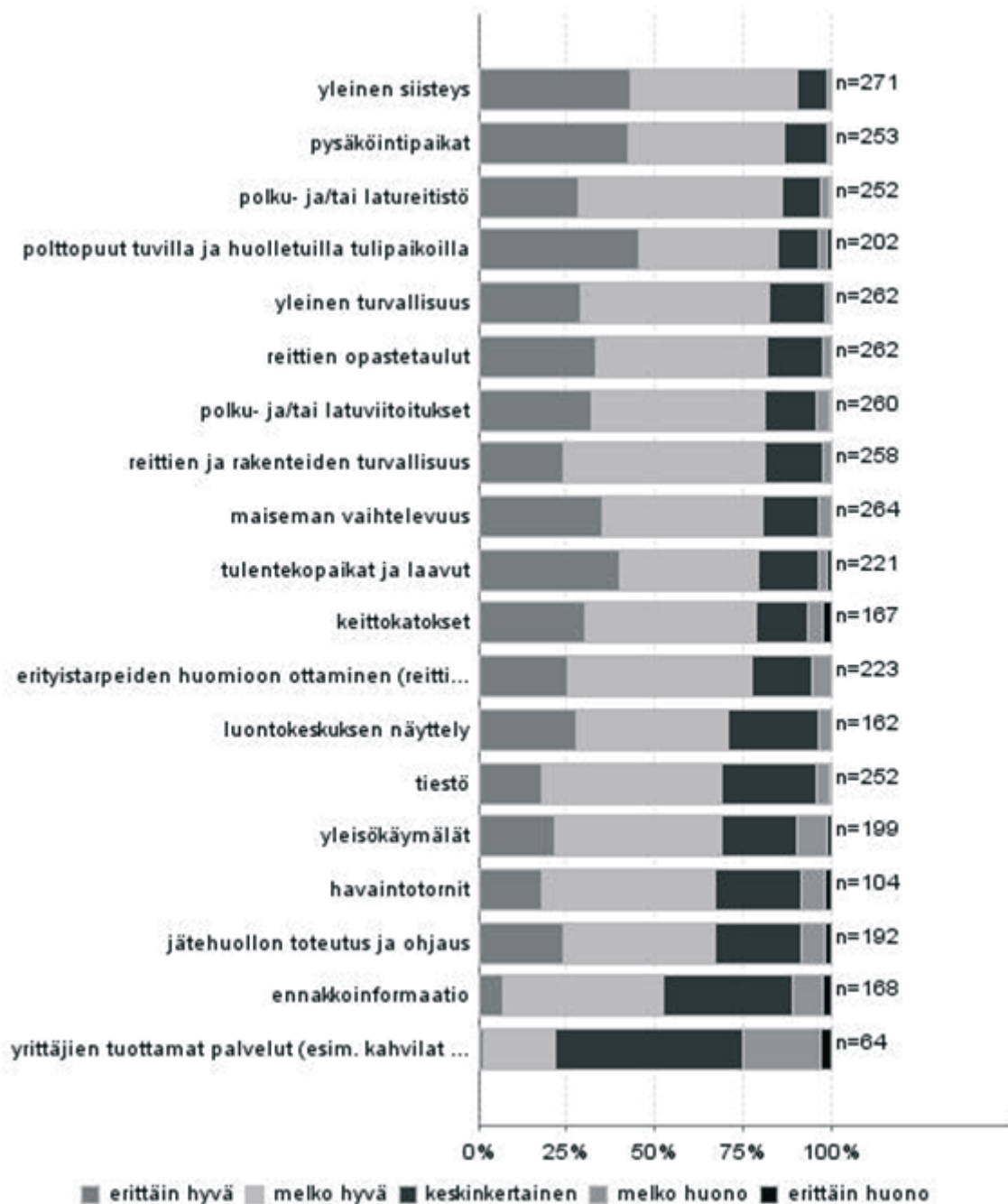
Kurjenrahkan kansallispuiston palveluista, rakenteista ja ympäristöstä laadukkaimpina pidettiin pysäköintialueita, tulipaikkojen polttopuita ja alueen yleistä siisteyttä. Kunkin em. tekijän laadunarvioinnin keskiarvo on 4,3 eli melko hyvä (taulukko 22, kuva 9). Useimpien muidenkin tekijöiden laatu arvioitiin keskimäärin melko hyväksi. Erittäin hyvän arvion saivat vähintään 40 %:lta vastaajista tulipaikat ja laavut polttopuineen, pysäköintialueet ja siisteys. Heikoimmat laadunarvioinnin keskiarvot saivat yrittäjien tuottamat palvelut, ennakkoinformaatio, yleisökäymälät, hävaintorinit sekä jätehuollon toteutus ja ohjeistus, jotka kaikki arvioitiin keskimäärin keskinkertaisiksi. Yrittäjien tuottamia palveluita piti erittäin huonona 3 % ja melko huonona 22 % vastaajista, mutta kyseiseen kohtaan oli vastannut vain 23 % kysymykseen vastanneista. Tulokseen on voinut vaikuttaa se, että alueella on tarjolla hyvin vähän yrittäjien tuottamia palveluita. Käymälöi-

den ja ennakkoinformaation laadun arvioi erittäin tai melko huonoksi 10 % niitä arvioineista, havaintotornit ja jätehuollon toteutuksen arvioi erittäin tai melko huonoksi 9 % niitä arvioineista, ja keittokatosten laatu oli erittäin tai melko huono yhteensä 6 %:n mielestä sitä arvioineista. Jätehuollon toteutus ja ohjeistus on vaikea kysymys, koska ei tiedetä, kritisoidaanko vastauksissa jätehuollon puutetta vai siitä tiedottamista.

Eniten palveluista oli käytetty ja arvioitu reittien opastetauluja (96 %), polkuviitoituksia (95 %) ja pysäköintipaikkoja, lähialueen tiestöä ja polkureitistöä (kutakin 92 %). Lisäksi aktiivisesti oli arvioitu yleistä siisteyttä (99 %), yleistä turvallisuutta ja maiseman vaihtelevuutta (kumpaakin 96 %) sekä reittien ja rakenteiden turvallisuutta (94 %). Vähiten vastaajat olivat käyttäneet ja arvioineet yrittäjien tuottamia palveluita (23 %), havaintotorneja (38 %) ja Kurjenpesän luontotuvan näyttelyä (59 %). Vähintään yhteen laadunarvioinnin kohtaan oli vastannut yhteensä 274 henkilöä.

Taulukko 22. Palveluiden käyttö ja kävijöiden mielipiteet Kurjenrahkan palveluiden ja ympäristön laadusta. As- teikko: 1 = erittäin huono, ... , 5 = erittäin hyvä.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski- arvo	Ei käyt- tänyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin- kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	253	92	1	0	12	44	42	4,3	16
Tiestö	252	92	0	4	27	51	18	3,8	18
Reittien opastetaulut	262	96	0	2	16	48	33	4,1	12
Polku- ja latureitistö	252	92	0	3	11	57	29	4,1	15
Polku- ja latuviitoitukset	260	95	0	4	15	49	32	4,1	10
Tulentekopaikat ja laavut	221	81	1	3	17	39	40	4,1	48
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	202	74	1	2	12	39	46	4,3	68
Yleisökäymälät	199	73	1	9	22	47	22	3,8	69
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	192	70	2	7	24	43	24	3,8	75
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetta- vuus, turvallisuus, opasteet yms.)	223	81	0	5	17	52	26	4,0	45
Keittokatokset	167	61	2	4	15	48	31	4,0	101
Luontokeskuksen näyttely	162	59	0	4	25	43	28	4,0	101
Havaintotornit	104	38	2	7	24	49	18	3,8	164
Ennakkoinformaatio	168	61	2	8	37	45	7	3,5	98
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapal- velut)	64	23	3	22	53	20	2	3,0	198
Reittien ja rakenteiden turvalli- suus	258	94	0	2	17	57	24	4,0	11
Yleinen turvallisuus	262	96	1	1	16	53	29	4,1	11
Yleinen siisteys	271	99	0	1	9	47	43	4,3	1
Maiseman vaihtelevuus	264	96	0	3	16	45	35	4,1	2
Vastanneita yhteensä	274								

Kuva 9. Kävijöiden mielipiteet käyttämiensä palveluiden ja ympäristötekijöiden laadusta Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Palveluiden, rakenteiden ja ympäristötekijöiden laadun yhteydessä kysyttiin myös mielipidettä niiden nykyisestä määrästä. Tähän kysymyksen osioon vastanneiden määrä oli huomattavasti pienempi kuin laadunarviointiin vastanneiden määrä.

Kaikkein sopivimpana palveluiden ja rakenteiden nykyistä määrää pidettiin yleisen turvallisuuden (95 %), reittien ja rakenteiden turvallisuuden (94 %), yleisen siisteyden (93 %) ja erityistarpeiden huomioimisen (90 %) osalta (taulukko 24, kuva 10). Liian pieniksi arvioitiin yleisimmin ennakkoinformaatio, keittokatosten, havaintotornien, yleisökäymälöiden sekä tulentekopaikkojen ja laavujen määrät. Vähintään joka viidennen vastaajan mielestä niitä oli liian vähän. Havaintotorneja lukuun ottamatta edellä mainittujen tekijöiden määrää oli arvioinut yli sata kävijää. Kaikkein harvimminkin, 47 kertaa, otettiin kantaa yrittäjien tuottamien palvelujen määrään.

Kaikkien muiden tekijöiden paitsi ennakkoinformaation määrä oli joidenkin vastaajien mielestä liian suuri. Tulosten mukaan eniten liikatarjontaa oli vastaajien mielestä reittien opastetauluista, tulentekopaikoista ja laavuista sekä maiseman vaihtelevuudesta, joiden kunkin määrää kuitenkin vain 7 % vastaajista piti liian suurena. Tulentekopaikkojen ja laavujen määrä näyttää jakavan mielipiteitä, sillä 7 % vastaajista piti niiden määrää liian suurena ja 21 % liian pienenä. Tulosten tulokinnassa on syytä olla huolellinen aiemmin esitetyistä syistä johtuen (ks. luku 2.2.2). 6 % vastaajista piti liian suurena lähialueen tiestön ja polkureitistön määrää.

Kuusi henkilöä oli valmiiden vastausvaihtojen lisäksi maininnut palveluvarustukseen liittyvässä kysymyksessä listalta puuttuneen tekijän. Vastaajia häiritsi vesipisteiden puuttuminen kansallispuiston eteläosasta ja maaston kuluneisuus. Marjojen puhtaus ja rauhallisuus mainittiin tärkeiksi laatutekijöiksi, ja lintujen pönttöjä ja luontoon liittyvää tietoa tarjoavia opasteita toivottiin lisää. Erillisten laadun ja määrän arviointien lisäksi vastaajien mielipidettä kysyttiin Kurjenrahkan kansallispuiston palveluiden kokonaismäärästä. Kaksi kolmannesta oli palveluiden kokonaismäärään melko tyytyväisiä ja keskiarvoksi tuli 4,2 viisiportaisella asteikolla.

Taulukko 23. Kävijöiden mielipiteet Kurjenrahkan kansallispuiston palveluiden määrästä. Asteikko: 1 = liian pieni, 2 = sopiva, 3 = liian suuri.

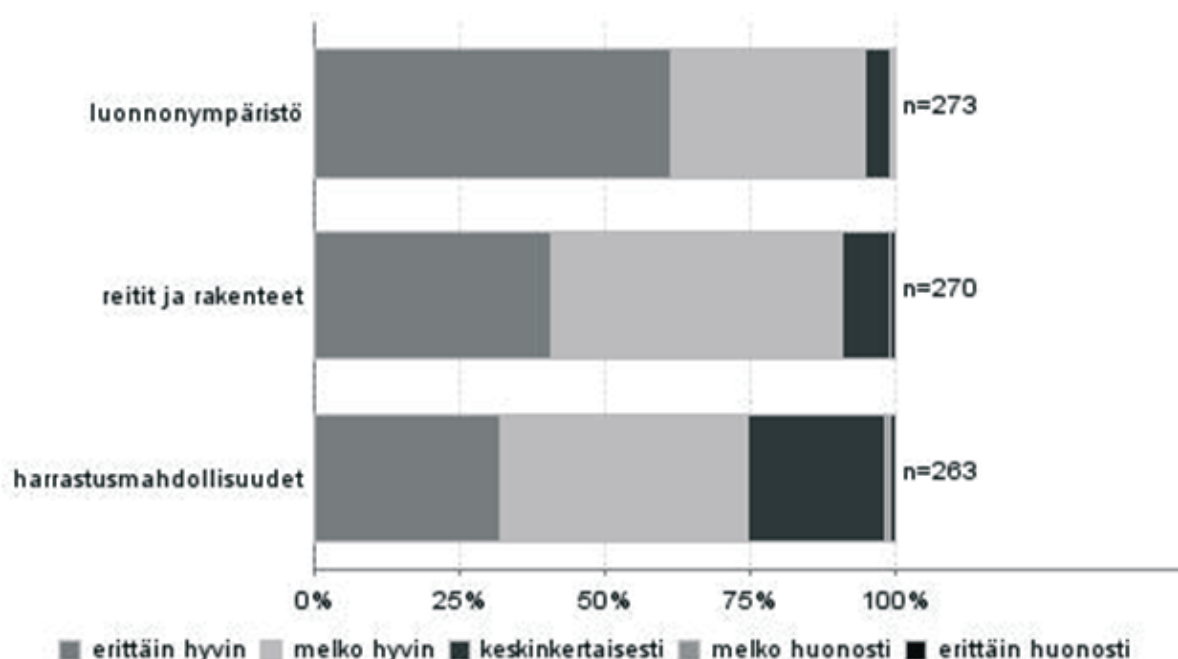
Palvelu	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %			Keski-arvo	Keskihajonta
	n	%	liian pieni	sopiva	liian suuri		
Pysäköintipaikat	195	84	9	86	5	1,95	0,37
Tiestö	174	75	5	89	6	2,01	0,33
Reittien opastetaulut	192	83	6	87	7	2,01	0,36
Polku- ja/tai latureitistö	190	83	16	78	6	1,89	0,46
Polku- ja/tai latuviitoitukset	189	82	11	85	5	1,94	0,39
Tulentekopaikat ja laavut	169	73	21	72	7	1,86	0,52
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	148	64	8	86	5	1,97	0,37
Yleisökäymälät	156	68	21	78	1	1,80	0,43
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	139	60	12	86	3	1,91	0,37
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	144	63	8	90	3	1,95	0,32
Keittokatokset	121	53	22	76	2	1,79	0,45
Luontokeskuksen näyttely	117	51	13	82	5	1,92	0,42
Havaintotornit	86	37	22	76	2	1,80	0,46
Ennakkoinformaatio	132	57	25	75	0	1,75	0,43
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	47	20	13	83	4	1,91	0,41
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	185	80	4	94	3	1,99	0,26
Yleinen turvallisuus	183	80	1	95	4	2,03	0,23
Yleinen siisteys	191	83	3	93	4	2,01	0,27
Maiseman vaihtelevuus	183	80	8	86	7	1,99	0,38
Vastanneita yhteensä	230						

Kuva 10. Kävijöiden mielipiteet palveluiden määrästä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–5 (jossa 1 = erittäin huonosti, ... , 5 = erittäin hyvin), kuinka vierailu Kurjenrahkan kansallispuistossa vastasi heidän odotuksiaan. Luonnonympäristö sekä reitit ja rakenteet vastasivat kävijöiden odotuksia parhaiten (kuva 11). Luonnonympäristön keskiarvo oli 4,55 ja reittien ja rakenteiden 4,3. Neljännes vastaajista ilmoitti, että harrastusmahdollisuuksien osalta odotukset täyttyivät korkeintaan keskinkertaisesti – harrastusmahdollisuuksista annettu keskiarvo oli 4,04. Kukin kolmesta tekijästä kuitenkin vastasi odotuksia keskimäärin melko hyvin.

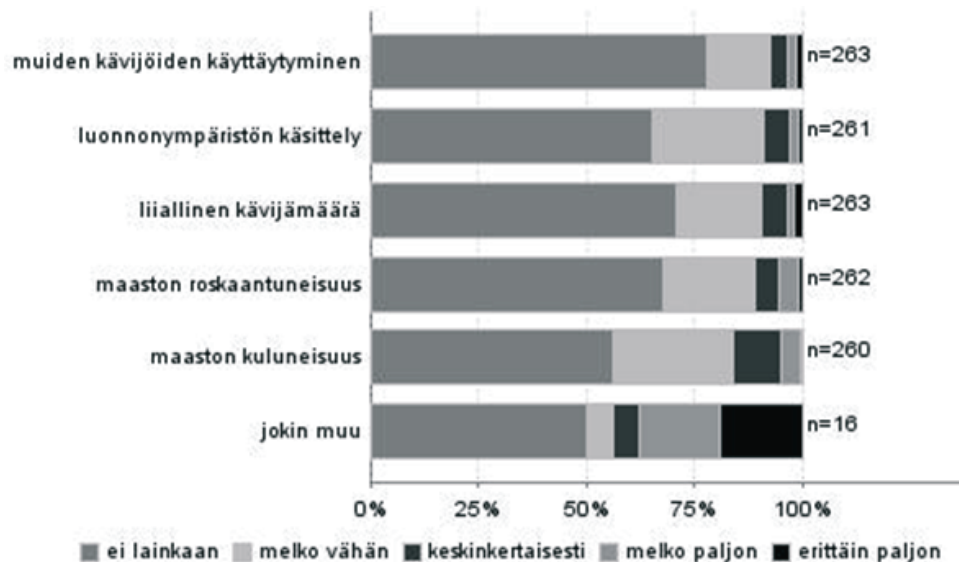

Kuva 11. Vastaajien ennako-odotusten toteutuminen Kurjenrahkan kansallispuistossa.

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät

Kävijätutkimukseen vastanneita pyydettiin arvioimaan viiden eri asian häiritsevyyttä käynnin aikana. Muiden kävijöiden käyttäytyminen, liiallinen kävijämäärä ja luonnonympäristön käsittely ei häirinnyt lainkaan tai häiritse vain melko vähän yli 90 %:a vastaajista (kuva 12).

Keskimäärin hieman enemmän häiriötä aiheutti roskaantuneisuus ja maaston kuluneisuus, joista viimeksi mainittu häiritse jossain määrin yli 40 %:a kävijöistä. Kaksi prosenttia vastaajista koki liiallisen kävijämäärän erittäin häiritseväksi, ja yksi prosentti vastaajista piti erittäin häiritsevänä luonnonympäristön käsittelyä, maaston roskaantuneisuutta ja muiden kävijöiden käyttäytymistä. Kuusitoista vastaajaa oli lisäksi vastannut kohtaan ”jokin muu”, mutta kahdeksan heistä oli valinnut kohdan ”ei lainkaan”. Muiksi häiritseviksi tekijöiksi mainittiin mm. rastimerkkien naulaaminen puihin, läheisen mökin katolta näkyvä lautasantenni, WC-tilojen puutteellisuus ja vaatekourujen puuttuminen WC:stä sekä suon ennallistaminen Lakjärvenrahkalla ja ojien tukkiminen Pukkipalossa.

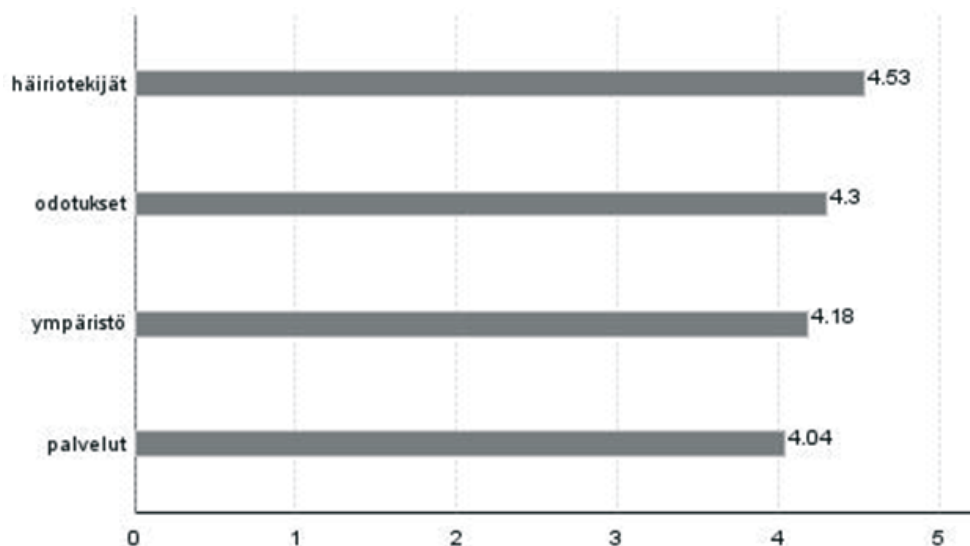

Kuva 12. Vastanneita Kurjenrahkan kansallispuistossa häirinneet tekijät ja häiriön voimakkuus.

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Metsähallituksen kävijätutkimuksissa kävijätyytyväisyydestä muodostetaan ns. kävijätyytyväisyysindeksi, joka kuvaa karkeasti kävijätyytyväisyyttä tutkimuksen kohdealueella. Kävijätyytyväisyysindeksiä laskettaessa huomioidaan summamuuttujina mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennakko-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Tyytyväisyys näihin osaluaisiin on ilmoitettu asteikolla 1 (erittäin huono) – 5 (erittäin hyvä).

Kurjenrahkan kansallispuiston aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,17 (taulukko 24). Kävijätyytyväisyysindeksin eri summamuuttujien vertailukelpoiset keskiarvot ilmenevät kuvassa 13 ja valtakunnallisesti Metsähallituksen muihin kävijätutkimuksiin vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,20.

Kuva 13. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Taulukko 24. Kävijätyytyväisyyteen liittyvät osatekijät ja niiden keskiarvot Kurjenrahkan kansallispuistossa. Asteikko: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,27	Yleinen turvallisuus	4,09	Luonnonympäristö	4,55	Maaston kuluneisuus	4,35
Lähialueen tiestö	3,82	Yleinen siisteys	4,32	Harrastusmahdollisuudet	4,04	Maaston roskaantuneisuus	4,51
Reittien opastetaulut	4,13	Maiseman vaihtelevuus	4,12	Reitit ja rakenteet	4,30	Luonnonympäristön käsittely	4,53
Polkureitistö	4,11					Liiallinen kävijämäärä	4,57
Polkuviitoitukset	4,09					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,67
Tulentekopaikat ja laavut	4,14						
Polttopuut tuvilla ja huollatuilla tulipaikoilla	4,26						
Yleisökäymälät	3,80						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,81						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,98						
Keittokatokset	4,00						
Kurjenpesän luontotuvan näyttely	3,95						
Havaintotornit	3,75						
Ennakkoinformaatio	3,46						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. ohjelmapalvelut)	2,95						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,03						
Palveluiden määrä	4,22						
Aluekohtainen keskiarvo	3,99		4,18		4,30		4,53
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,04		4,18		4,30		4,53
Aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi					4,17		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi					4,20		

3.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta antoi noin viidennes vastaajista. Liitteessä 6 on esitetty vapaamuotoiset ajatukset aihepiireittäin ryhmiteltynä. Tutkimuksen aineistonkeruupäiväkirjaan kirjoitettiin kävijöiltä saatua suullista palautetta, ja myös se on esitetty liitteessä 6.

Palautteista 18 kappaletta oli yleisluonteisia huomioita, kehuja tai kiitoksia kansallispuiston alueesta ja luonnosta sekä kävijätutkimuksesta. Neljässä palautteessa toivottiin alueelle kahvilaa. Reittien monipuolisuuteen liittyviä valituksia ja kehitysehdotuksia oli 11 kappaletta ja yksi palaute koski reittien huonoa metsänraivausta. Useimmiten toivottiin uutta rengasreittiä Savojärven ympäri tai olemassa olevien kansallispuiston kohteiden yhdistämistä toimivaksi rengasreitiksi. Viisi palautetta liittyi opastauluihin. Erityisesti toivottiin reittien pituuksien parempaa merkitsemistä reittien lähtöpaikkojen opasteisiin ja kuljetun matkan pituudesta kertovia kylttejä maastoon reittien varrelle. Muutoin reittejä ja palvelurakenteita koskevaa palautetta oli kuusi kappaletta. Näissä palautteissa toivottiin mm. lisää pysäköintitilaa, vesipistettä ja toista keittokatosta.

Käymälöitä ja jätehuoltoa käsitteli kolme palautetta. Kolmessa palautteessa kiitettiin esteettömän liikkumisen huomioimista, mutta myös kiinnitettiin huomiota inva-WC:n huonoon siisteyteen. Viidessä palautteessa oli pieniä kehittämis ehdotuksia ja neljä palautetta käsitteli turvallisuutta. Englanninkielisten opasteiden puuttumista moitittiin yhdessä palautteessa. Kahdessa palautteessa ehdotettiin kävijätutkimuslomakkeen lyhentämistä ja yksi palaute vetosi Metsähallitukseen, ettei Kurjenrahkan kansallispuistoa kehitettäisi ja tuotteistettaisi liikaa.

Palautteista seitsemän koski Kurjenrahkan kansallispuiston ulkopuolisia reittejä ja muita palvelurakenteita Kuhankuonon retkeilyreitistöllä. Nämä kaikki olivat valituksia tai kehittämis ehdotuksia.

3.5 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset

Kaikissa Metsähallituksen kävijätutkimuksissa kysyttävien yhteisten kysymysten lisäksi kävijöiltä tiedusteltiin lisäpalveluiden tarpeellisuutta Kurjenrahkan kansallispuistossa. Noin neljännes vastaajista piti erittäin tai melko tarpeellisenä nykyistä kattavampia opastuspalveluita (taulukko 25). Samaan aikaan viidennes vastaajista ei kaivannut niitä lainkaan. Asteikolla 1 (ei lainkaan tarpeellinen) – 5 (erittäin tarpeellinen) kattavampien palveluiden tarve sai keskiarvon 2,7. Yöpymiseen tarkoitettua varaustupaa pidettiin hieman tarpeellisempänä. Jotain muuta asiaa kaipasi 20 vastaajaa, jotka kaikki pitivät toivomaansa asiaa erittäin tai melko tarpeellisenä (liite 7).

Taulukko 25. Lisäpalveluiden tarpeellisuus Kurjenrahkan kansallispuistossa (1 = ei lainkaan tarpeellinen,... 5 = erittäin tarpeellinen).

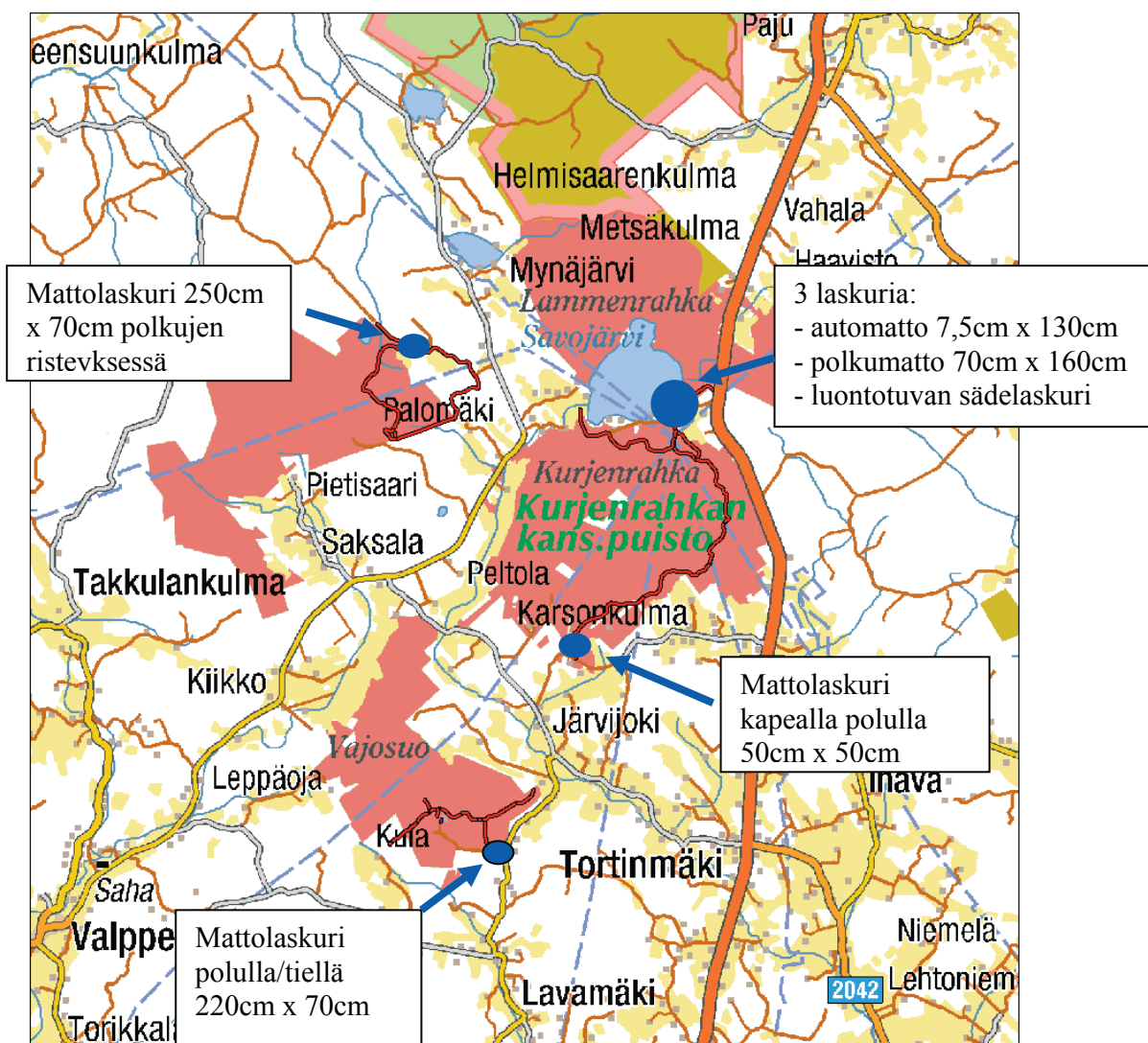
Muuttuja	Yht	5		4		3		2		1		Med	Keski-arvo	Keskihaj.
	n	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Nykyistä kattavammat opastuspalvelut	239	18	8	43	18	80	33	51	21	47	20	3	2,7	1,19
Yöpymiseen tarkoitettu vuokratupa	237	19	8	57	24	77	32	40	17	44	19	3	2,9	1,21
Muu	20	15	75	5	25	0	0	0	0	0	0	5	4,8	0,44

4 Käyntimäärän arvioiminen

Käyntikertalaskennalla voidaan arvioida kansallispuiston käytön kokonaismäärää, määrän ajallista vaihtelua ja käyntien jakautumista eri kohteisiin (Kajala ym. 2007). Käyntikertamäärien arviointiin on Metsähallituksessa pyritty panostamaan erityisesti 2000-luvulla. Jotta ”hatusta vedettyjen” arvioiden sijaan voidaan seurata todellisempaa käyntimäärän kehitystä, tarvitaan maastolaskureita ja kävijätutkimuksia.

4.1 Käyntimäärän laskenta Kurjenrahkalla 2007

Kurjenrahkan vuosittaisen käyntimäärän on oletettu olleen lähes koko 2000-luvun ajan noin 20 000–25 000 käyntiä. Viime vuosina henkilökunta on kuitenkin ollut havaitsevinaan kasvua, joten tehostettu laskentavuosi oli tarpeen. Huhtikuussa 2007 Kurjenpesän luontotuvan laskurin seuraksi asennettiin viisi maastolaskuria, joiden sijainnit ja tyypit näkyvät kuvassa 14. Laskurit kattoivat melko edustavasti koko Kurjenrahkan kansallispuiston alueen.

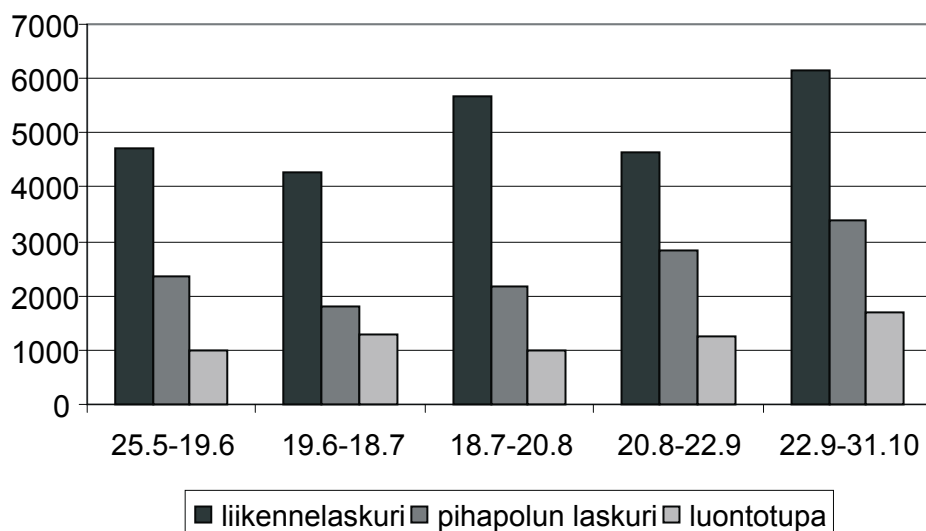
Kuva 14. Kurjenrahkan kansallispuiston laskurit kesällä 2007. © Metsähallitus 2008, © Genimap Oy, Lupa L 5293.

Kaikki laskurit pyrittiin kalibroimaan kesän 2007 aikana. Kuhankuonon alueella tässä onnistuttiin hyvin ja luotettavat kertoimet saatiin määritettyä luontotuvan laskurille, pihapolun laskurille ja liikennelaskurille. Pukkipalon ja Vajosuon laskureiden kanssa oli teknisiä ongelmia, minkä takia sekä lukemat että kalibrointikertoimet ovat osittain arvioita. Töykkälän laskuri toimi moitteettomasti, mutta kalibrointi osoittautui hankalaksi vähäisen kävijämäärän takia. Myös Pukkipalon ja Vajosuon laskureiden kalibrointia haittasi kävijämäärän vähäisyys. Kertoimien määrittämisessä käytettiin mm. vastaaville laskureille toisaalla arvioituja kalibrointikertoimia.

Kuhankuonon touko-lokakuun käyntikertamääräksi arvioitiin vajaa 20 000 käyntiä. Kalibroidun liikennelaskurin perusteella käyntien määräksi tulisi 25 444 käyntiä ja pihapolun laskurin perusteella 13 215 käyntiä. Näistä otettiin keskiarvo 19 330 käyntiä. Kalibroinnin aikana huomattiin, että osa kävijöistä ei kulje piha-alueelle polun kautta, joten kalibroinnista huolimatta laskuri saattaa antaa aliarvion käytöstä. Sen sijaan liikennelaskuri rekisteröi myös mökkiläisten kulkua, joka tosin pyrittiin eliminoimaan lukemista kalibroinnin avulla. Nämä tekijät selittävät siis osin Kuhankuonon laskurilukemien eroja. Toisaalta monet kävijät lähtevät pysäköintialueelta suoraan kohti rajakiveä ja polkuverkostoa vierailematta piha-alueella, eivätkä he siten rekisteröidy pihapolun laskuriin. Laskurien keskiarvon oletettiin kertovan parhaan arvion. Tämä saattaa kuitenkin olla yliarvio, sillä kävijätutkimuksen mukaan 58 % kävijöistä kävi luontotuvassa ja luontotuvan laskuriin rekisteröityi vuonna 2007 vain 8 725 käyntiä.

Kuvassa 15 on katsaus Kuhankuonon eri laskurien rekisteröimiin käynteihin kesällä 2007 (esitetyt ajanjaksot eivät ole täysin tasapituisia, vaan ne vaihtelevat 26:n ja 39 vrk:n välillä). Kalibroinneista huolimatta erot ovat suuret. Kurjenpesän luontotuvassa käynnit ovat luonnollisestikin muita pienemmät, sillä suuri osa kansallispuiston kävijöistä on ns. vakiovieraita ja näyttelyä he tuskin käyvät katsomassa jokaisella käyntikerralla. Ajanjaksolla 19.6–18.7. näyttelyssä on vierailtu suhteellisesti enemmän kuin muina ajanjaksoina.

Liikennelaskuri rekisteröi selvästi enemmän käyntejä kuin polun laskuri – syynä lienee mökkiläisten kulku. Tätä ajatusta puoltaa myös se, että loma-ajalla 19.6.–20.8. erot näiden kahden laskurin välillä ovat erityisen suuret. Kuten etukäteen odotettiinkin, Kurjenrahkan kansallispuiston käyttö painottuu kevääseen ja syksyyn. Tämän voi havaita pihapolun laskurin tekemästä notkahduksesta 19.6.–20.8. Notkahdus olisi varmaan suurempikin, jos ensimmäinen tarkasteltava jakso alkaisi aiemmin keväällä ja päättyisi kesäkuun alkuun, jolloin puisto hiljenee.

Kuva 15. Käynnit kesällä 2007 Kuhankuonolla.

Töykkälään rekisteröitiin noin 1 000 käyntiä ja Vajosuolle noin 1 800 käyntiä. Pukkipalossa arvioitiin olleen noin 2 000 käyntiä, kun huomioon otettiin se, että 14 % Kuhankuonolla haastatelluista ilmoitti käyneensä myös Pukkipalolla ja vastaavasti 33 % Pukkipalolla haastatelluista ilmoitti vierailleensa Kuhankuonolla. Nämä ihmiset ovat saattaneet rekisteröityä kahteen laskuriin yhden käyntikerran aikana. Vajosuolla ja Töykkälässä haastatellut eivät juuri vierailleet Kuhankuonolla asti.

Laskurien ulkopuolelle jäivät lähinnä suoraan Savojärven länsipuolelle Rantapihaan tulleet kävijät, jotka mahdollisesti ovat jatkaneet matkaansa esimerkiksi rajakivelle. Rantapihan alueesta pääosa ei ole Metsähallituksen aluetta, mutta kohde identifioituu samaan kokonaisuuteen ja Rantapihan kautta voidaan helposti liikkua myös Metsähallituksen rakenteille. Samoin laskurien ulottumattomissa on talviajan käyttö, sillä laskurien akut poistettiin maastosta lokakuun lopussa. Laskennassa oletettiin Rantapihaan kohdistuneen noin 2 000 käyntiä ja talviaikaan noin 25 % kesäajan määrästä eli 6 500 käyntiä. Eri kohteiden arviot yhteenlaskien päädyttiin noin 32 500 vuotuisen käyntikertaan.

Taulukko 26. Kurjenrahkan kansallispuiston käyntimäärät laskureiden perusteella.

Paikka	Käyntejä
Kuhankuono	19 330
Töykkälä	999
Vajosuo	1 788
Pukkipalo	2 000
Rantapiha	2 000
Kesäaikana yhteensä	26 117
Talviaika	6 500
Koko vuonna yhteensä	32 617

Kurjenrahkan kansallispuiston vuosittaiseen käyntimäärään sisältyy kuitenkin suuria epävarmuustekijöitä. Etenkin Vajosuon ja Pukkipalon lukemat olivat ongelmalliset laskurien toimintahäiriöiden takia. Vaikka kokonaiskäyntimääräarvio on viitteellinen, on se tarkin olemassa oleva arvio käyntimäärästä. Laskurilukemien vuosittaista kehitystä seuraamalla voidaan jatkossa pienellä vaivalla arvioida käyntikertamäärän suhteellista kehitystä, jos käyntien oletetussa jakaumassa ei tapahdu suuria muutoksia.

4.2 Kävijätutkimus käyntimääräarvioinnin apuvälineenä

Tarkastelemalla kävijätutkimuksen eri keruupisteissä annettuja vastauksia kysymykseen ”missä päin kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä” voidaan hahmottaa kävijöiden kulkemia reittejä ja sitä, kuinka he todennäköisesti rekisteröityvät laskureihin. Jos vastaaja ilmoittaa vierailleensa samalla käynnillä kahdessa eri laskurikohteessa, on hän todennäköisesti rekisteröitynyt molempiin. Toisaalta saattaa olla vastaajia, jotka eivät vieraile lainkaan laskentapisteissä.

Kurjenrahkan kävijätutkimuksessa saatiin vastauksia vain harvoilta syrjäosien käyttäjiltä ja näin ollen näiden vastausten käyttäminen arvioitaessa useampaan laskuriin rekisteröityneitä kävijöitä oli ongelmallista. Kävijätutkimus tarjosi tästä huolimatta jotain ”kättä pidempää” ristikkäisyyksien ja laskurilukemien luotettavuuden arviointiin. Jatkossakin kannattaa panostaa kävijätutkimuksen hyödyntämiseen käyntikertalaskennoissa.

5 Tulosten tarkastelu ja yhteenveto

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksessa vuonna 2007 saatiin 277 vastausta. Kävijöiden sukupuolijakauma oli varsin tasainen. Vastaajista puolet oli 45–64-vuotiaita, ja kaikkien vastaajien keski-ikä oli 45 vuotta. Neljänneksellä oli opistotasoinen koulutus ja reilu kolmannes oli suorittanut alemman tai ylemmän yliopisto- tai korkeakoulututkinnon.

Yhdeksän kymmenestä vastaajasta tuli Varsinais-Suomen tai Satakunnan alueelta ja hieman yli puolet kaikista vastaajista oli turkulaisia. Muualta Suomesta tulleet kävijät olivat eteläisestä Suomesta ja ulkomaiset kävijät (3 %) yhtä lukuun ottamatta muista Euroopan maista. Suurimmalle osalle vastaajista käynnistä ei koitunut lainkaan kuluja matkakustannuksia lukuun ottamatta. Kuluja ilmoittaneillekin vastauksien käynnistä aiheutui keskimäärin vain reilun 30 euron kustannukset.

Suurin osa liikkui kansallispuistossa 2–5 hengen seurueessa ja vain 7 % kävijöistä oli liikkeellä itsekseen. Kyselyyn vastanneista neljänneksen seurueisiin kuului vähintään yksi alle 15-vuotias. Lapsista nuorin oli syntynyt tutkimusvuonna. Vastaajista melkein joka toinen oli tullut Kurjenrahkan kansallispuistoon oman perheen jäsenten kanssa. Viidennes vastaajista retkeili ystävien kanssa ja viidennes yhdistyksestä, koululaisista tai eläkeläisistä koostuvassa seurueessa. Liikuntaesteisiä oli 8 %:ssa ryhmistä. Suurimmillaan seuruekoko oli 100 henkeä, ja seurueessa saattoi olla jopa 90 alle 15-vuotiaista tai 80 liikuntaesteistä henkilöä. Liikuntaesteisten suurta määrää selittää osaltaan Kurjenpesän alueen ja Kuhankuonon rajakivelle vievän reitin suunnittelu esteettömyysnäkökohdat huomioiden.

Kurjenrahkan kansallispuisto oli melkein kaikkien vastaajien käynnin ainoa tai tärkein kohde, ja 95 % vastaajista oli siellä päiväretkellä. Keskimäärin päiväkäynti kesti neljä tuntia. Useimmat maastossa yöpyneistä olivat kansallispuiston alueella vain yhden yön. Kaksi kolmesta vastaajasta oli käynyt alueella aiemmin, ja puolet aiemmin käyneistä oli ollut edellisen kerran Kurjenrahkalla tutkimusvuonna. Joidenkin vastaajien edellisestä käynnistä oli saattanut vierähtää jopa yli 30 vuotta, mutta ainakin joka seitsemäs vastaaja oli käynyt kansallispuistossa vähintään kymmenen kertaa viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana. Kurjenrahkan kansallispuisto onkin selvästi osalle kävijöistä virkistysalue, jolla käydään toistuvasti. Alueen ilmoitti entuudestaan tutuksi 46 % kävijöistä, kun tiedusteltiin, mistä vastaaja oli saanut ennakkotietoa Kurjenrahkan kansallispuistosta. Samansuuruinen osuus kävijöistä oli kuullut paikasta tuttaviltaan, ystäviltään tai sukulaisiltaan. Vain vajaa viidennes oli saanut ennakkotietoa alueesta Metsähallituksen verkkosivujen (www.luontoon.fi tai www.metsa.fi) ja 14 % esitteiden tai oppaiden kautta.

Suosituin käyntikohde oli Kuhankuonon rajakivi, jolla kävi 75 % vastaajista. Rajakivelle pääsee pyörätuolilla ja lastenvaunujen kanssa, ja sen kautta kulkevat reitit Kuhankuonon parkkipaikalta Rantapihan ja Töykkälän suuntiin. Rantapihalla olikin käynyt puolet vastaajista, ja Kurjenpesän piha-alueella yli 70 % vastaajista. Kurjenpesän luontotuvan näyttelyyn tutustui 58 % vastaajista.

Kävijätutkimuksesta saatiin vahvistusta käsitykselle siitä, että Kurjenrahkan kansallispuistossa sesonkiaikaa on kevät ja erityisesti syksy. Suurin osa käynneistä ajoittui tutkimuksen mukaan syys-lokakuulle. Aineistonkeruussa painotettiin syksyä, ja kesä-heinäkuussa oli lopulta vain viidesosa aineistonkeruupäivistä, vaikka jakso muodostaa kolmanneksen koko keruujaksosta. Kesäkuukausien aineistonkeruupäivinä vastauksia kertyi niukasti, joten syyskauden painotusta voidaan pitää perusteltuna. Syksyn lisäksi käynnit painoutuivat viikonlopuille, jolloin Kurjenrahkalla kävi puolet vastaajista. Kolme neljäsosaa kävijöistä saapui alueelle omalla autolla ja joka seitsemäs tilausbussilla.

Aiemman retkeilykokemuksen osalta suosituimpia retkiä olivat olleet alle 10 kilometrin omatoimiset retket merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa sekä omatoimiset retket merkittyjen reittien ulkopuolella, joita molempia oli tehnyt yli puolet vastaajista viimeisten viiden vuoden aikana. Yli kymmenen kilometrin vaelluksia tehneitä oli 40 %. Viimeksi kuluneen vuoden aikana vähintään yhdellä päiväretkellä oli ollut reilu kaksi kolmasosaa vastaajista, ja maastoyöpymisen sisältävällä retkellä 14 % vastaajista. Miehet olivat olleet viimeisen vuoden aikana hieman naisia innokkaampia retkeilijöitä erityisesti yöretkien osalta.

Tärkeimmät toiminnalliset harrastukset Kurjenrahkan kansallispuistossa olivat kävely ja eväretkeily, mutta niitäkin tärkeämmiksi vastaajat kokivat virkistäytymisen ja luonnosta nauttimisen. Syksyn marjastus- ja sienestyskausi lisäsi osaltaan kansallispuiston vilskettä, ja joka kymmenes vastaaja liikkui luonnossa koiran tai kameran kanssa. Kävijöiden tärkeimpinä virkistysmotiiveina olivat luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen. Retkeillessä koettiin tärkeäksi myös yhdessäolo oman seurueen kanssa ja arvostettiin lepotaukoa melusta ja saasteista. Kurjenrahkan kansallispuistoa voidaankin näiden tekijöiden perusteella pitää virkistysympäristönä, jonne tullaan rentoutumaan ja nauttimaan luonnosta ja läheisten seurasta eikä niinkään hakemaan jännitystä elämään.

Kurjenrahkan kansallispuistossa kävijät olivat tyytyväisimpiä siisteyteen, pysäköintialueisiin sekä tulipaikkoihin ja laavuihin polttopuineen. Käytetyimpiä rakenteita olivatkin juuri pysäköintialueet, reitit opasteineen sekä tulipaikat. Tyytymättömiä vastaajat olivat käymälöihin, jätehuollon järjestämiseen, ennakkoinformaatioon, yrittäjien tuottamiin palveluihin ja havaintotorneihin, joita 9–25 % vastaajista piti erittäin tai melko huonoina. Varsinkin kahta viimeksi mainittua oli arvioinut kuitenkin vain pieni osa vastaajista. Palveluiden nykyiseen määrään oltiin keskimäärin melko tyytyväisiä. Kaikkein eniten kaivataan lisää tulipaikkoja, ennakkoinformaatiota ja käymälöitä. On mielenkiintoista, että ennakkoinformaatiota kaipasi lisää joka viides ja sen laatua pidettiin keskimääräistä huonompana – mutta nykyajan yleiseltä tiedonhakukanavalta eli internetistä tietoa alueesta oli etsinyt varsin harva (Metsähallituksen verkkosivuilta 17 % ja muilta verkkosivuilta 8 % vastaajista). Suurin osa tutkimukseen vastanneista näyttäisikin luottavan aiempien käyntien kautta saatuun kokemukseen tai tuttavilta saatuun tietoon.

Kävijöiden odotukset toteutuivat Kurjenrahkalla keskimäärin melko hyvin. Harrastusmahdollisuudet vastasivat heikommin odotuksia kuin luonnonympäristö ja reitit ja muut rakenteet, jotka täyttivät niille asetetut odotukset erittäin tai melko hyvin yli 90 %:n mielestä. Harrastusmahdollisuuksia piti keskinkertaisina tai huonoina neljännes vastaajista, ja olisikin mielenkiintoista tietää tarkemmin, kuinka harrastusmahdollisuuksia voisi alueella parantaa. Häiriötekijöistä suhteellisesti suurinta joukkoa häiritsi ainakin jossain määrin maaston kuluneisuus (43 % vastaajista) ja luonnonympäristön käsittely (36 % vastaajista). Häiriötekijät koettiin kuitenkin harvoin erittäin tai melko paljon häiritseviksi. Esimerkiksi muiden kävijöiden ja osin maaston roskaantumisen häiritsevyyteen vaikuttaa myös se, millaiseen aikaan kävijä on Kurjenrahkalla ollut. Vilkkaina syys- ja kevätviiikonloppuina väkeä riittää, mutta arkipäivisin muita kävijöitä kohtaa harvemmin. Sen sijaan maaston kuluneisuus ja luonnonympäristön käsittely ovat pysyvämpiä ja käyntiajankohdasta riippumattomia häiritseviä tekijöitä.

Palvelutyytyväisyyden, odotusten toteutumisen, häiriötekijöiden ja ympäristön summamuuttujana laskettu valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on Kurjenrahkan kansallispuistossa 4,20 eli melko hyvä. Indeksiiin vaikutti myönteisesti häiriötekijöiden vähäisyys ja odotusten hyvä toteutuminen, mutta muita osatekijöitä alempi tyytyväisyys palveluihin laski indeksin saamaa arvoa. Indeksien yhteydessä on syytä muistaa, ettei sitä muodostettaessa ole huomioitu eri kysymysten vastaajamäärien eroja.

Kävijöistä kolmannes arvioi vuokratuvan ja neljännes nykyistä kattavammat opastuspalvelut erittäin tai melko tarpeellisiksi. Samaan aikaan noin 40 % piti kumpaakin täysin tai lähes tarpeetto-

mana. Ainakin tähän saakka Vajosuolla sijaitsevan vuokratuvan käyttö on ollut vähäistä, joten em. tuloksesta voi päätellä, ettei tuvasta tiedetä tai että se ei vastaa kävijöiden tarpeita. Kattavamman opastuksen kohdalla jää epävarmaksi, ovatko vastaajat ajatelleet oppaan palveluita vai opastuskylttejä. Vapaamuotoisesta palautteesta ja lisäpalveluiden tarvetta selvittäneen kysymyksen ”muu”-kohtaan kirjoitetuista toiveista ilmenee tarve ainakin opastetaulujen ja tienvarsikylttien parantamiselle.

Kyselyyn vastanneiden toiveita kävi ilmi vapaamuotoisen palautteen lisäksi lisäpalveluita, häiriötekijöitä ja rakenteiden määrää koskevissa kysymyksissä. Yleisimmin kaivattiin kahvilaa, vesipisteitä ja rengasreittiä. Suurimmaksi osaksi palautteet olivat kehittämis ehdotuksia, mutta valituksia tuli erityisesti reittien kunnossapidosta sekä kansallispuiston alueella että sen ulkopuolisilla reititiosuuksilla.

Kurjenrahkan kansallispuistossa arvioitiin olleen vuonna 2007 noin 32 500 käyntiä, joista pääosa (vajaa 20 000 käyntiä) kesäaikaan Kuhankuonolla. Arvio perustui viiteen elektroniseen maastolaskuriin ja kävijätutkimuksen tietoihin. Käyntikerta-arvioon sisältyy monia epävarmuustekijöitä, mutta suuruusluokka lienee oikea. Tulevina vuosina käyntikertamäärän suhteellista kehitystä voidaan seurata maastolaskurien antamien lukemien kehityksen avulla. Jos arviota halutaan tarkentaa, on etenkin talviaikainen laskenta tarpeen.

Lähteet

- Erkkonen, J. & Sievänen, T. 2001: Kävijätutkimusopas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 62. 73 s.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Diksaite, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Sondergaard, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I & Wallsten, P. 2007: Visitor monitoring in nature areas – a manual based on experiences from the Nordic and Baltic countries. – TemaNord 2007:534. 205 s.
- Kettunen, A. 2008: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöiden virkistyskokemukset subjektiivisen hyvinvoinnin tuottajina. – Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, bio- ja ympäristötieteiden laitos, ympäristönsuojelutiede, Helsinki. <<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe200808251854>>. 82 s.
- Metsähallitus 2006: Kurjenrahkan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 1. 68 s.
- Rauhala, J. 2003: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2002. – PowerPoint-esitys tuloksista, Metsähallitus, luontopalvelut, Vantaa. 34 s.

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2007 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Arvioitu kävijämäärä tutkimusjakson (1.5–31.10.07) aikana	Havaintoja (tavoite)*	Keruupäiviä (sesonki +loma-aika)
Kuhankuono (pysäköintialue, grilli, luontotupa)	Kaikki kävijät	15 000	288	16+4
Pukkipalo (Lakjärven ja Pukkipalon polkujen risteys)	Kaikki kävijät	2 000	44	4+3
Töykkälä (laavu)	Kaikki kävijät	2 500	48	5+2
Vajosuo (laavu)	Kaikki kävijät	2 500	48	5+2
Kuhankuono (pysäköintialue, grilli, luontotupa)	Talvikävijät	3 000		
<i>Yhteensä</i>		<i>25 000</i>	<i>428</i>	<i>41</i>

*Kuhankuonolla voidaan saada keväällä ja syksyllä arviolta 16 lomaketta yhden keruupäivän aikana. Koulujen loma-aikaan voidaan saada noin 8 lomaketta yhden keruupäivä aikana. Muilla kohteilla voidaan saada keväällä ja syksyllä arviolta 8 lomaketta ja koulujen loma-aikaan noin 4 lomaketta kunakin keruupäivänä.

Aineistonkeruupäivät arvottiin painottaen kevät- ja syyskuukausia, jolloin puistossa tiedetään olevan eniten kävijöitä:

- toukokuussa 8 päivää (painotettu aamuvuoroja 2/3)
- kesä-heinäkuussa yhteensä 9 päivää
- elokuussa 8 päivää
- syyskuussa 8 päivää (painotettu viikonloppuja 4/9)
- lokakuussa 8 päivää (painotettu viikonloppuja 4/9)

Vastausmäärät aineistonkeruupäivittäin

(paikan päällä kerättyjen + postitse palautettujen lomakkeiden määrä)

toukokuu 2007

<i>päivä</i>	ke 2.5	to 3.5	ke 9.5	la 12.5	to 17.5	ma 21.5	pe 25.5	la 26.5
<i>paikka</i>	VA	KU	KU	TÖ	KU	VA	KU	KU
<i>kello</i>	9-14	14-19	9-14	9-14	9-14	14-19	9-14	14-19
<i>tavoite</i>	8	16	16	8	16	8	16	16
<i>kuka</i>	AK+HY	AK	VR	AK	AK	JB	AK	AK
<i>kpl</i>	1	6 + 5	2 + 1	4	11 + 5	0	3 + 3	11 + 7
<i>Toukokuun lomakkeet yhteensä, kpl</i>								38 + 21

kesäkuu 2007

<i>päivä</i>	su 3.6	pe 8.6	ma 18.6	ke 20.6	la 30.6			
<i>paikka</i>	PU	KU	TÖ	KU	VA			
<i>kello</i>	14-19	9-14	14-19	9-14	14-19			
<i>tavoite</i>	4	8	4	8	4			
<i>kuka</i>	AK	AK	AK	AK				
<i>kpl</i>	1 + 5	5 + 1	2	4	1			
<i>Kesäkuun lomakkeet yhteensä, kpl</i>								13 + 6

heinäkuu 2007

<i>päivä</i>	to 12.7	ti 17.7	pe 27.7					
<i>paikka</i>	KU	PU	TÖ					
<i>kello</i>	14-19	14-19	9-14					
<i>tavoite</i>	8	4	4					
<i>kuka</i>	HY	AK						
<i>kpl</i>	4 + 3	0	3					
<i>Heinäkuun lomakkeet yhteensä, kpl</i>								7 + 3

elokuu 2007

<i>päivä</i>	ke 1.8	su 12.8	ma 13.8	ti 14.8	ma 20.8	ti 21.8	ke 22.8	
<i>paikka</i>	VA	KU	VA	KU	KU	PU	PU	
<i>kello</i>	14-19	9-14	14-19	9-14	9-14	14-19	9-14	
<i>tavoite</i>	4	8	8	16	16	8	8	
<i>kuka</i>	AK	AK	AK	AK	AK	AK	AK	
<i>kpl</i>	4 + 2	8	-	2 + 5	0 + 1	-	2 + 2	
<i>Elokuun lomakkeet yhteensä, kpl</i>								16 + 10

syyskuu 2007

<i>päivä</i>	ke 5.9	pe 7.9	ti 11.9	ke 12.9	pe 21.9	la 22.9	to 27.9	su 30.9
<i>paikka</i>	KU	VA/KU	KU	TÖ / KU	PU	KU	KU	KU
<i>kello</i>	9-14	9-14	14-19	9-14	14-19	9-14	14-19	14-19
<i>tavoite</i>	16	8	16	8	8	16	16	16
<i>kuka</i>	AK	AK	AK	AK	AK	AK	LL	AK
<i>kpl</i>	0 + 4	10 + 6	3 + 11	2	2	10 + 19	-	17 + 2
<i>Syyskuun lomakkeet yhteensä, kpl</i>								44 + 42

lokakuu 2007

päivä	ti 2.10	to 4.10	to 11.10	su 14.10	pe 19.10	su 28.10	ma 29.10	
paikka	KU	KU	KU	PU/KU	KU	TÖ	KU	
kello	14-19	14-19	14-19	9-14	9-14	12-17	10-15	
tavoite	16	16	16	8	16	8	16	
kuka	AK	AK	AK	AK		AK	AK	
kpl	3	5	2 + 1*	0 + 13	-	4	-	
Lokakuun lomakkeet yhteensä, kpl								14 + 14

Ylimääräiset ja muuttuneet aineistonkeruupäivät

päivä	su 27.5	la 9.6	to 6.9.	la 8.9.	ke 19.9.	la 13.10		
paikka	KU	VA	TÖ	KU	KU	KU		
kello	12.30-15	14-16	9-14	9-14		14-19		
tavoite	YLIM!	YLIM!	8	16	YLIM!	16		
kuka	AK	JB	AK	AK	AK	AK		
kpl	8	2	3 + 1	15 + 2	0 + 4	12 + 2		
Ylimääräiset ja siirtyneiden päivien lomakkeet yhteensä, kpl								40 + 9
Kaikki yhteensä								172 + 105

Käytetyt lyhenteet:

KU = Kuhankuono (Kuhankuonon parkkipaikka tai Kurjenpesän luontotupa ja sen piha-alue)

PU = Pukkipalo (Pukkipalon ja Takaniitunvuoren, Lakjärven ja Paltanvuoren risteys, n. 1,4 km Pukkipalon parkkipaikalta)

TÖ = Töykkälä (laavu / Kuhankuono-Vajosuo -reitin ja Töykkälän laavun risteys)

VA = Vajosuo (Vajosuo laavu)

* Lisäksi 1 lomake hylätty erittäin vajaan täytön vuoksi (eli yhteensä 4 lomaketta palautettu)

Kävijätutkimuslomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Kurjenrahkan kansallispuisto

Kävijätutkimus 2007 - 2008

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Kurjenrahkan kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Kurjenrahkan kansallispuistossa (ks. oheinen kartta).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai postitse annetussa postikuoreessa.
5. Lisätietoja antaa Hanna Ylitalo p. 0205 64 4657 (hanna.ylitalo@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Kurjenrahkan kansallispuistoon (ks. kartta)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. ...Kurjenrahkan kansallispuistossa (ks. kartta)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

b. ...yhteensä Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella (ks. kartta)?

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. ...Kurjenrahkan kansallispuistossa, niin montako yötä vietit tai vietät

3 vuokratuvassa _____ yötä 10 omassa majoitteessa (teltilta tms.) _____ yötä
 9 asuntoautossa _____ yötä 12 kodassa/laavussa _____ yötä
 99 muualla, missä? _____ yötä

b. ...Kurjenrahkan kansallispuiston lähialueella (ks. kartta), niin montako yötä vietit tai vietät

6 vuokramökissä _____ yötä 12 kodassa/laavussa _____ yötä
 8 omassa mökissä _____ yötä 13 leirikeskuksessa _____ yötä
 14 maatala-
 9 asuntoautossa _____ yötä majoituksessa _____ yötä
 10 omassa majoitteessa (teltilta tms.) _____ yötä 99 muualla, missä? _____ yötä

4. Missä päin Kurjenrahkan kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- 1 ☐ Kurjenpesän luontotupa
 2 ☐ Kurjenpesän piha-alue
 3 ☐ Kuhankuonon rajakivi
 4 ☐ Rantapiha
 5 ☐ Lakjärvi
 6 ☐ Pukkipalo ja Takaniitunvuori
 7 ☐ Vajosuo
 8 ☐ Töykkälä
 9 ☐ Vaskijärven luonnonpuisto
 99 ☐ muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Kurjenrahkan kansallispuistoon?

(merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 ☐ henkilöauto
 2 ☐ henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
 3 ☐ linja-auto
 7 ☐ moottoripyörä
 4 ☐ tilausbussi (ryhmämatka)
 8 ☐ polkupyörä
 5 ☐ juna
 16 ☐ jalan
 6 ☐ lentokone
 99 ☐ muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?

Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

1 olen yksin ☐ → siirry kysymykseen 8.

2 seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna) joista

3 alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

4 alle 15-vuotiaiden syntymä-
 vuodet (jos kaikki lähes saman
 ikäisiä, ilmoita yleisin syntymä-
 vuosi) _____

5 liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- 1 ☐ oman perheen jäsenistä
 2 ☐ muista sukulaisista
 3 ☐ ystävistä
 4 ☐ työtovereista
 5 ☐ koululuokasta
 6 ☐ päiväkotiryhmästä
 7 ☐ opiskeluryhmästä
 8 ☐ eläkeläisryhmästä
 9 ☐ ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista
 10 ☐ kerhosta, yhdistyksestä tms.
 98 ☐ yritysvieraista
 99 ☐ jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan,
 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

erittäin ei lainkaan
 tärkeää 5 4 3 2 1 tärkeää

1	luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐
2	maisemat	☐	☐	☐	☐	☐
3	mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐
4	henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐
5	poissa melusta ja saasteis- ta	☐	☐	☐	☐	☐
6	rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐
7	tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐
8	yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
9	aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐
10	alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐
11	luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐
12	omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
13	kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐
14	jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐
15	alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐
84	alueen etäisyys kodistasi	☐	☐	☐	☐	☐
99	muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Kurjenrahkan kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	12 ☐ kasviharrastus	35 ☐ ratsastus
2 ☐ sauvakävely	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	54 ☐ maiseman katselu
3 ☐ lenkkeily	14 ☐ käynti Kurjenpesän luontotuvassa	56 ☐ luonnosta nauttiminen
4 ☐ retkeily	15 ☐ luontovalokuvaus	60 ☐ uinti
5 ☐ luonnon tarkkailu	16 ☐ partioretki	64 ☐ melonta
6 ☐ eväretkeily	17 ☐ leirikoulu	84 ☐ maastopyöräily
7 ☐ pyöräily	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	86 ☐ opastettu retki
9 ☐ lintuharrastus	19 ☐ suunnistus	92 ☐ virkistäytyminen
10 ☐ marjastus	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	999 ☐ muu, mikä? _____
11 ☐ sienestys	34 ☐ vaellus (yöpyminen maastossa)	

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]**10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tämänkertaisella käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?**

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen **laatu**. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". Palvelun tai rakenteen **määrän** voit arvioida aina.

(Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)
(Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni)

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu						en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä				en osaa sanoa
	erittäin hyvä	5	4	3	2	1 huono		liian suuri	3	2	1 liian pieni	
1 pysäköintipaikat		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
2 lähialueen tiestö		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
3 reittien opastetaulut		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
4 polkureitistö		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
5 polkuvuorot		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
6 tulentelevisiitit ja laavut		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
7 polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
8 yleisökäymälät alueella		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
9 jätehuollon toteutus ja ohjeistus alueella		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
10 erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
14 keittokatokset		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
18 Kurjenpesän luontotuvan näyttely		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
32 havaintotornit		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
35 ennakkoinformaatio		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
50 yrittäjien tuottamat palvelut (esim. ohjelmapalvelut)		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
51 reittien ja rakenteiden turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
52 yleinen turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
53 yleinen siisteys		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
54 maiseman vaihtelevuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
99 jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

erittäin tyytyväinen 5 4 3 2 1 erittäin tyytymätön

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

11. Täyttyivätkö tähän käyntiisi Kurjenrahkan kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

erittäin

erittäin

hyvin

5

4

3

2

1

huo-

nosti

1 luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
2 harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
3 reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐

12. Onko Kurjenrahkan kansallispuisto tällä matkalla...

1 ☐	matkasi ainoa tai tärkein kohde?
2 ☐	yksi matkasi suunnitelluista kohteista? Muita kohteita ovat: _____
3 ☐	ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella? Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____ _____

13a. Kuinka usein olet käynyt Kurjenrahkan kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

- tämä on ensimmäinen kerta ☐ → siirry kysymykseen 13b
- viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
- milloin ensimmäisen kerran? v. _____
- milloin viimeksi? v. _____

13b. Kuinka usein olet käynyt viimeisen 12 kk:n aikana virkistäytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkakohteella?

- päiväretkellä noin _____ kertaa
- vähintään yhden maastoyöpymisen (esim. teltassa tai autiotuvassa) sisältävällä retkellä _____ kertaa

13c. Millaisia retkiä olet tehnyt viimeisen 5 vuoden aikana? (merkitse kaikki joita olet tehnyt)

- ☐ omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella
- ☐ pitkiä (yli 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä
- ☐ lyhyitä (alle 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa
- ☐ osallistunut opastetulle retkelle
- ☐ muu, mikä? _____

14. Kuinka paljon käytät kaikkiaan rahaa tähän käyntiin liittyviin erilaisiin menoihin?

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä...

- ☐ henkilökohtaiset kulusi sekä oman osuutesi seurueen yhteisesti maksetuista kuluista (suositeltavaa)

VAI

- ☐ perheen tai seurueen kokonaiskulut.

☐ Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän ryhmämatka, jonka hinta on _____ €

(Ilmoita tämän lisäksi alla, mitä muita kuluja Sinulla on ollut tai arvioit olevan matkallasi)

Käytän rahaa tällä matkalla seuraavasti:

A matkakustannukset (edestakaisin kotoasi)

yleisillä kulkuneuvoilla _____ € omalla tai vuokra-autolla, ilmoita matkan pituus _____ km

B polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset

tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

D kahvila- ja ravintolaostokset

tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

E majoittuminen

tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

F ohjelmalvelut alueella (esim. opastetut retket)

_____ €

G muut menot (esim. kalastusluvat, varusteiden vuokrat)

tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

15. Olisiko jokin seuraavista palveluista tarpeen Kurjenrahkan kansallispuistossa?

erittäin tarpeellinen 5 4 3 2 1 ei lainkaan tarpeellinen

1 nykyistä kattavammat opastuspalvelut

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2 yöpymiseen tarkoitettu vuokratupa

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

3 muu, mikä? _____

☐ ☐ ☐ ☐ ☐**16. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?** (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskimukaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

ei lain-

kaan
paljon

erittäin

5 4 3 2 1

1 maaston kuluneisuus

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2 maaston roskaantuneisuus

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

3 luonnonympäristön käsittely

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4 liiallinen kävijämäärä

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

5 muiden kävijöiden käyttäytyminen

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

99 jokin muu, mikä? _____

☐ ☐ ☐ ☐ ☐**17. Mistä sait tietoa Kurjenrahkan kansallispuistosta?**

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- 1 ☐ Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä
- 2 ☐ tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
- 3 ☐ Metsähallituksen www-sivuilta
(www.metsa.fi tai www.luontoon.fi)
- 4 ☐ muilta www-sivuilta
- 5 ☐ esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym)
- 6 ☐ TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- 7 ☐ seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
- 8 ☐ alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)
- 9 ☐ paikka on minulle entuudestaan tuttu
- 99 ☐ muualta, mistä?

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_ _ _ _ _] _____

19. Sukupuoli?1 ☐ mies2 ☐ nainen**20. Syntymävuosi?**

[_ _ _ _]

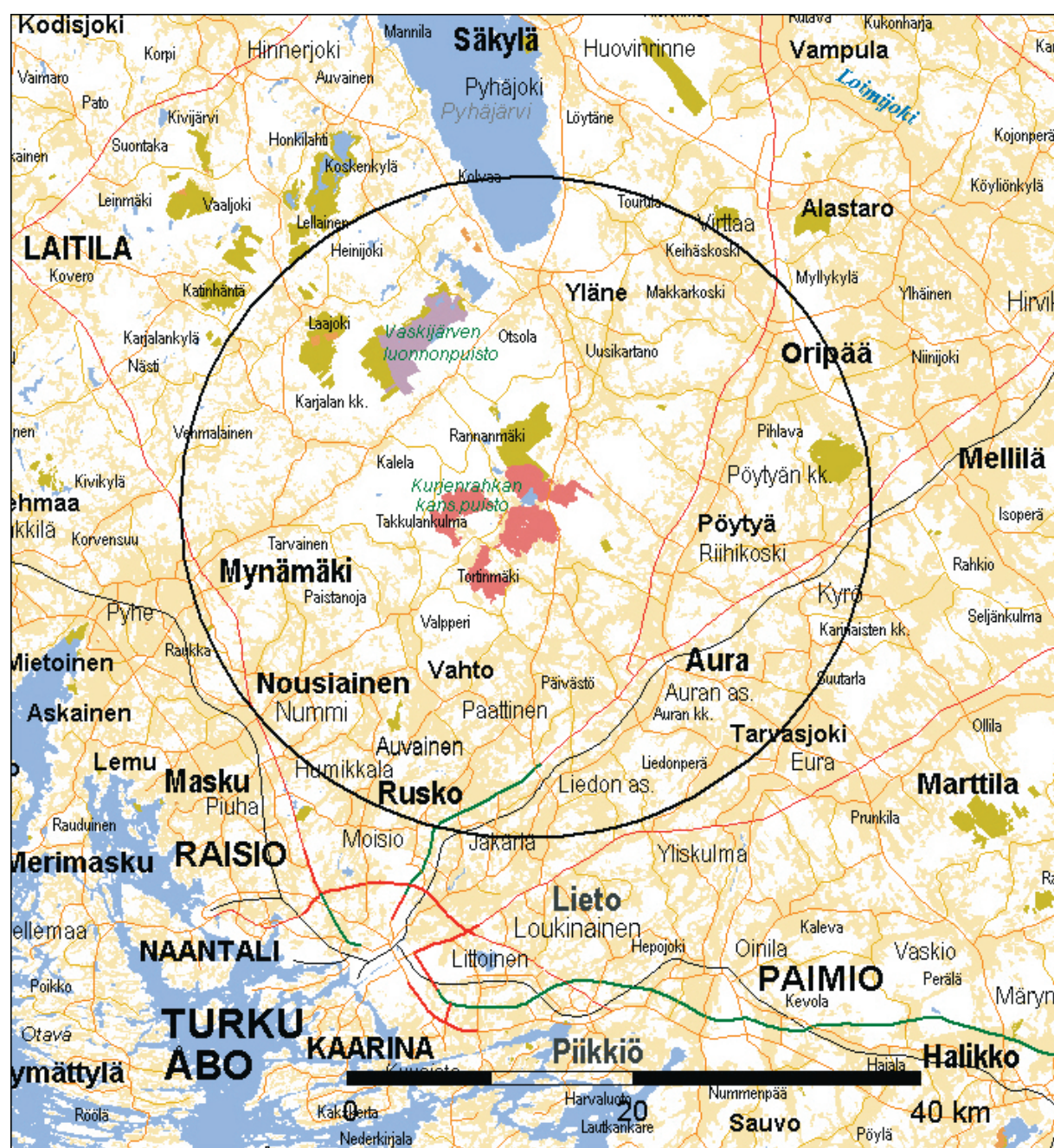
21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- 1 ☐ ammattikoulu
- 2 ☐ opistotasoinen tutkinto
- 3 ☐ alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- 4 ☐ ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- 5 ☐ ei ammatillista tutkintoa

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Kurjenrahkan kansallispuiston lähialueen raja

© Metsähallitus 2008, © Maanmittauslaitos 1/MML/08.

LIITE 5.

Vastaajien ilmoittamat matkan pääkohteet ja muut kohteet

Matkan pääkohde tai pääkohteet	Kpl
Ei päämäärää	1
Kurssikeskus / kuntoutuskeskus Huvitus	1
Luontokapinetti Yläneellä	1
Mökin ostoaikeet	1
Paattinen	1
Suokävely	1
Travelling around the region	1
Turku	2
Turku (Paattinen) ja sukulaiset siellä	1
Yläne kk.	1
Yhteensä	11

Muita kohteita	Kpl
Kesämökki	1
Koivuniemi (Aura)	1
Maatalousmuseo Sarka, Loimaa	1
Masku (ostokset)	1
Salo	1
Söderfjärden / Vaasa	1
Turku (visit to daughter who lives there)	1
Vaskijärven luonnonpuisto, Särkijärvi	1
Vaskijärvi	1
Yläneen Kalikka	1
Yhteensä	10

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	muu	Kiitos kysymyksistä.
ei määritelty	kehittämisehdotus	Kahvila olisi mukava! [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]
ei määritelty	kehittämisehdotus	Ottakaa asia keskusteltavaksi, toivoo alueen asukas: Särkijärven laavulla vieraileva roskasakki pitäisi saada kuriin ennen kuin laavu ja koko ympäristö on tuhottu ja ikihongat kuorittu. Alueen omistajan (yhteismetsän) tulisi nyt viimeistään puuttua asiaan vaikka tie puomittamalla tai poistamalla koko laavu retkeilyreitistöstä. Nyt on jo kiire!
ei määritelty	kehittämisehdotus	Rantapihaan toinen grillikatos ja katettuja ruokailupisteitä.
ei määritelty	valitus	Punaisen torin vessa kaatumassa ilman ovea. Polttopuita ei ole ollut kahteen vuoteen.
ei määritelty	kehu	Hieno alue!
ei määritelty	kehu	Rantapihan kioskki oli todella hyvä asia.
ei määritelty	kehu	Mukava haastattelija
ei määritelty	ei määritelty	Anteeksi vastauksen lähettämisen myöhästymisen. Oli joutunut väärään pinoon kun en heti huomannut postittaa.
ei määritelty	ei määritelty	Kiitos pinssistä :)
ei määritelty	ei määritelty	Kiitos!
ei määritelty	ei määritelty	Kiitos ihanasta päivästä!
ei määritelty	ei määritelty	Kivaa oli.
Lvk– Retkeily - Jätehuolto	valitus	Roskattoman retkeilyn kokeilu laavuilla ei ole hyvä asia.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Vaihtoehtoisia reittejä, "oikomismahdollisuuksia" opastetusti. Paremmat viitoituskyttilä reiteillä.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Rengasreitti: Rantapiha-Rajakivi-Töykkälä-Rantapiha
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Rengasreitti olisi hyvä! [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Savojärven kiertävä reitti mahdollistaisi lenkin Rajakiveltä Rantapihan kautta luontotuvalle, ei tarvitsisi palata samaa reittiä takaisin. Sitä paitsi reitin varrella oleva Mäntysaari on hieno paikka riekkoineen!
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Ehkä vielä voisi kehittää reittejä enemmän alkamaan ja päättämään samasta paikasta, jos on yksityisautolla liikkeellä ilman eri kuskia, joka sitten siirtäisi auton.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Polkureitistöllä pitäisi olla enemmän polkuja eikä teitä (eli että reitti kulkisi polulla, ei tiellä).
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Polkuverkosto voisi olla kattavampi. Verrattuna muihin kansallispuistoihin melko paljon rakennettua ympäristöä lähellä (teitä, peltoja ym.), mutta sijainti etelässä on toki hyvä.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Odotellaan järvenympäriä.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Kuhankuono-Töykkälä(-Vajosuo)-reitti sai kiitosta, mutta toivottiin laajaa rengasreittiä sieltä takaisin Kuhankuonolle. [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]

Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Erityisesti Laaskalliolta Saksalaan ja Takaniitunvuorelle - reittiä moitittiin, huonosti merkitty. [Aineistonkerääjän kirjoit- tama palaute]
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Vaskijärven luonnonpuiston ympäristö surkea, roskaista (var- sinkin Isopää-laavulla), ei vesipisteitä! Liikaa tiereittejä sinne mentäessä. Opastekylttejä kaatunut, metsäkoneet kaataneet merkittyjä puita.
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Reitit yksitoikkoisia, joutuu kulkemaan samaa reittiä edesta- kaisin. Nähtävää vähän. Rengasreittejä. Enemmän voisi Sa- vojärveä hyödyntää. Reitti ympäri Savojärven. Laavuja järven rantaan enemmän. Reitit kulkee liiaksi talousmetsissä ja teillä, kun kuljetaan pidemmällä reitistöllä.
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Merkityillä reiteillä vähän metsän raivausta.
Lvk– Retkeily - Reitit	tiedustelu	Milloin saadaan luontopolku Savojärven ympäri?
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Turvallisuuteen liittyen idea/huomio: esim. Kainuussa reittien varrella opasteissa "SOS-numeroita", joiden perusteella hätä- keskus osaa paikallistaa avuntarvitsijan tarvittaessa. [Aineis- tonkerääjän kirjoittama palaute]
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Matkan varrella olisi kiva tietää, miten pitkän matkan olet kä- vellyt, aina tietyn välimatkan kuluttua:)
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Infotaulussa saisi olla opaste: mikä reitti on milläkin värillä merkattu. Itseäni se ei haittaa, koska osaan suunnistustaidon (aina kartta ja kompassi mukana).
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Parempi kartta/opastus Turuntien puolelta, siis Turku-Säkylä tieltä ja siinä olevalta parkkipaikalta.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kuhankuonolle (parkkipaikalle) opastaulu, johon olisi merkitty eri väriset reitit + niiden pituudet. [Aineistonkerääjän kirjoitta- ma palaute]
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Jo Säkylän tien vieressä olisi voinut olla parempi info reiteistä, pituuksista ym. Pienten lasten kanssa kiinnosti, kuinka pitkiä reitit ovat ja löytyykö eväspaikkaa miltä etäisyydeltä.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehittämisehdotus	Auton parkkipaikkoja enemmän eri kohteisiin. Punaiselle toril- le uusi vessa kaatuneen tilalle + polttopuita.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehittämisehdotus	WC:ssä voisi olla opastustaulu KUIVIKKEEN käytöstä. Kaikki eivät ehkä osaa/viitsi käyttää, koska haju oli vahva! WC:ssä kaipaisiin myös ripustuskoukkuja/naulaa takkia yms. varten.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehittämisehdotus	Ensisammutustarvikkeita tulipaikoille.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehittämisehdotus	Vesi-/juomapiste olisi hyödyllinen esim. Kurjenpesän luonto- tuvan kohdalla.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	Kuhankuonon ja Vaskijärven välillä olevat polut ovat aivan ruokottomassa kunnossa!!! Vedenottopaikkoja ei ole, pysäh- tymispaikat tursuavat roskia ja polkua ei ole nimeksikään... Kurjin matka ikinä (puitteiltaan). Mm. Isopään pysähtymispai- kalla polttopuut loppu lähestulkoon, roskapönttö ihan täynnä, roskat levinneet ympäristöön.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	Vajosuon ja Töykkälän laavuista kommentoitiin näköalan puu- tetta – olisi parempi, jos laavut olisivat korkeammal- la/avarammalla paikalla. [Aineistonkerääjän kirjoittama palau- te]

Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	WC ollut epäsiisti, ei paperia (aiemmin). [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	Parkkipaikan pienuus! [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	Inva-WC on hyvä asia, mutta esim. nyt kun on paljon liikunta-esteisiä/kehitysvammaisia, erittäin epäsiistissä kunnossa. [Aineistonkerääjän kirjoittama palaute]
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	valitus	Kurjenpesän piha-alueen keittokatos-nuotiopaikka on kävijä-määrään nähden liian pieni. Toinen pitäisi saada pian. Usein kaksi ryhmää samaan aikaan katoksessa.
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehu	Hienoa, että Kurjenrahkalla on otettu huomioon myös liikun- taesteiset! Toivoisin vähän pitemmälle metsään reitistöjä lii- kuntarajoitteisille (pyörätuolia käyttäville)
Lvk– Retkeily - Muut palvelura- kenteet	kehu	Erytistarpeiden huomioimisessa erityisesti rantaan meno erittäin hyvä.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	muu	Olen kuullut että on nähty petoeläimiä joten siinä mielessä on pelkoa mennä sinne ainakin yksin tai kaksin.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	kehittämisehdotus	Älkää tuotteistako liikaa, älkää tuoko hömppää. Ei kioskia – ottakoot termospullot mukaan. Ei lisää opastauluja. Ei enää puuteitä. Kiitos!
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	kehittämisehdotus	Vieraskirja olisi hyvä. On yleisesti käytössä lähes kaikilla alu- eilla.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	kehu	Tosi mukava paikka. Hyvin laitettu polut ja muut, aikaisem- malta käynniltä jäi mieleen Luontotuvan kurkinäyttely.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	kehu	Erittäin hieno matkailuympäristö lyhyeen ja pitkään retkeilyyn.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	ei määritelty	Viimeisen vuoden aikana käyttö lisääntynyt yleisesti!
Lvk– Aspa - Luonto-opastus	kehittämisehdotus	Kuhankuonon retkeilyreitistön kartta näytille ja mainos mistä niitä voi ostaa. Kartta (nykyinen) on hyvä mutta vieras monille kävijöille.
Lvk– Aspa - Luonto-opastus	valitus	Nothing is in English! [Käännös: Mitään ei ole englanniksi!]
Lvk– Aspa - Tapahtumat	kehittämisehdotus	Metsähallituksen toivoisin järjestävän esim. 3 kertaa vuodes- sa liikkujia innostavan teemapäivän (kevät-, syys- ja talvipäi- vän). Tämä lisäisi aktiivisuutta ja toisi uusia mukaan!
Lvk– Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Osoitteita ja puh.numeroita, joista voisi tilata oppaita, heidän palveluitaan ja mahdollisesti tarjoilua.
Lvk– Matkailuyritysten toiminta	kehu	Oppaalle kiitoksia, asiansa osaava, lämmöllä kertoi mielen- kiintoisesti, kuin "ylpeä isä" lapsestaan. KIITOS!
Ls–Lajien ja luon- totyyppien hoito	kehu	Very good care of environment + also allowing people to ex- perience nature. [Käännös: Erittäin hyvä ympäristöhoito + myös sallia ihmisten kokea luontoa]
Turvallisuuteen liittyvä kehittä- misidea	valitus	Säkyläntien liittymä on todella vaarallinen, tutkikaa asiaa. (Liikun tiellä hyvin paljon.) Yllättävät viime hetken vasemmalle kääntymiset, ohitussuoran avautuminen, suuret nopeudet.

Muu	muu	Kiukkuisia paarmoja!
Muu	muu	Olen henkilökohtaisesti mieltynyt Kuhankuonon ja Savojärven ympäristöön, käynyt marjassa ja sienessä. Kiitokset Turun Kuntaeläkeläisten puolesta!
Muu	kehittämisehdotus	Jos haluatte tarkkoja vastauksia kysymyksiinne, niin kysymysmäärää pitää vähentää noin yhteen A4-kokoiseen kysymysliuskaan.
Muu	kehittämisehdotus	Yläneen luontokapinetti pitäisi saada kansallispuiston yhteyteen. (Tunnen kyllä syyt ja seuraukset.)
Muu	kehittämisehdotus	Cafeteria would be nice (but I understand it isn't the high season yet). [Käännös: Kahvila olisi mukava, mutta ymmärrän ettei vielä ole sesonkiaika.]
Muu	kehittämisehdotus	Tällainen kyselylomake saisi olla hieman pienempi ja vähemmän vaihtoehtoja, useisiin kysymyksiin ei pysty tällaisella järjestetyllä retkellä olleena vastaamaan ja rehellisesti sanoen parin sivun jälkeen ei enää viitsisi/jaksaisi vastata.
Muu	kehittämisehdotus	Kahvila
Muu	kehittämisehdotus	Toivotaan kahviota tai elintarvikekioskia.
Muu	kehu	Kiva ja siisti paikka.
Muu	kehu	Tosi hieno alue lähellä kaupunkia
Muu	kehu	Mieletön paikka sekä talvella että kesällä. Omistaa mökin täällä.
Muu	kehu	Suot ovat ihania ja karpalot. Valitettavasti en voinut liikkua yksin. Joskus toiste...

Kävijätutkimuksen keruupäiväkirjaan kirjattu kävijöiltä saatu suullinen palaute:

- Kurjenrahkalla ryhmille retkiä järjestävä (yleishyödyllisen) järjestön työntekijä toivoi vaurauslaavaa, jonka läheisyyteen pääsisi autolla (esim. puomilla suljettava tieyhteys) ja jonka läheisyydessä olisi kaivo.
- Kävijä toivoi Savojärven kiertävää rengasreittiä
- Kävijän mukaan Kurjenrahkalla on harvinaisen huono vesihuolto kansallispuistoksi – pitäisi olla useampi vesipiste eri puolilla puistoa
- Toive noin 10 km:n pituisesta rengasreitistä
- Kommentoitu kävijätutkimuslomaketta selkeäksi
- Jätetty kävijätutkimuslomakkeen täyttäminen kesken, koska se oli vastaajan mielestä liian pitkä
- Huonossa kunnossa olevia reittejä (minkä takia vaikea löytää):
 - 1) Luolakallioltä koilliseen Lietsanojalle päin kulkeva 3,0 km osuus
 - 2) Lakjärven ja Koirassaarentien välisellä reitillä 3,1 km:n pituinen reittiosuus Koirassaarensuon ja pohjoisemman Koirassaaren kohdalla (merkattu Kuhankuonon retkeilyreitistön karttaan enimmäkseen yhtenäisellä vihreällä viivalla)
 - 3) Järvijoki–Saksala-tieltä Töykkälän laavulle lähtevä 2,7 km:n reittiosuus
- Kommentoitu kävijätutkimuslomaketta selkeäksi
- Hirvijärven laavu pois kartalta, koska se on palanut tai poltettu

Muut lisäpalvelut

Lisäpalvelu	Kpl
Kahvio / elintarvikekioski	8
Vesipiste tai -pisteitä, porokaivo	6
Yksittäinen pidempi reitti, ettei tarvitse tulla samaa reittiä takaisin / vaihtoehtoisia reittejä / Reitti Savojärven ympäri	5
Laavu tai autiotupa ilman merkittyä reittiä	1
Möjlighet att förhandsbeställa laavu [Käännös: mahdollisuus varata etukäteen laavu]	1
Ilmoitetut retket	1
Kausiretkeily / välinevuokraus	1
Paremmat teltanpaikat	1
Koirien vapaanapitoalue	1
Valaistus ulko-WC:hen	1
WC paremmaksi	1
Monta tupaa	1
Sauna	1
Tuvan yhteyteen sauna (+uinti)	1
Paremmat kalusteet keittokatoksiin. Parempi suunnittelu tilankäytölle.	1
Luontotuvan ja sen lähialueen aitaaminen/merkitseminen --> helpottaisi koululaisten kanssa retkeilyä	1
Enemmän kajakkeja (Rantapihaan)	1
Turusta tullessa opasteet huonot	1
More information in English!	1
Yhteensä	35

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 174 Heikkilä, P., Hokkanen, M., Kotiaho, J. & Päivinen, J. 2008: Lahopuun määrän kehitys ennallistamisen jälkeen Koloveden ja Liesjärven kansallispuistoissa vuosina 2006–2015. 33 s. (verkkojulkaisu)
- No 175 Hovi, M., Kytö, H. & Rautio, S.-K. (eds) 2008: Fire and Forest – The International Forest Fire Symposium in Kajaani 13.–14.11.2007. 70 s.
- No 176 Wallenius, T. 2008: Menneet metsäpalot Kalevalan kankailla. 46 s.
- No 177 Sarvanne, H., Tanskanen, A. & Yrjölä, R. 2008: Linnansaaren kansallispuiston linnustoselvitys vuonna 2005. 47 s. (verkkojulkaisu)
- No 178 Boström, M. & Ekeboom, J. 2008: Undervattensinventeringar på Jungfruskär 2005. 33 s. (verkkojulkaisu)

Sarja B

- No 94 Tunturi, K. 2008: Helvetinjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2006. 60 s. (verkkojulkaisu)
- No 95 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen kansallispuiston kävijätutkimus 2006–2007. 69 s. (verkkojulkaisu)
- No 96 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yritystutkimus 2006. 71 s. (verkkojulkaisu)
- No 97 Pääkkönen, J. R. 2008: Luontokeskus Petolan asiakastutkimus 2006. 40 s. (verkkojulkaisu)
- No 98 Räsänen, H. 2008: Raja-Karjalan alueen yritystutkimus 2007. 72 s. (verkkojulkaisu)
- No 99 Halsti, C. 2008: Vattajanniemen kävijätutkimus 2006. 79 s. (verkkojulkaisu)
- No 100 Huhta, A. 2008: Hämeen luontokeskuksen asiakastutkimus 2006–2007. 52 s. (verkkojulkaisu)
- No 101 Hemmilä, T. 2008: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2008. 51 s. (verkkojulkaisu)
- No 102 Halme, T. 2008: Pihlajaveden Natura 2000 -alueen kävijätutkimus 2007. 55 s. (verkkojulkaisu)
- No 103 Lindblom, H. 2008: Saimaan alueen yritystutkimus 2007. 63 s. (verkkojulkaisu)
- No 104 Hemmilä, T. 2008: Itäisen Suomenlahden kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 48 s. (verkkojulkaisu)
- No 105 Hemmilä, T. 2008: Itäisen Suomenlahden kansallispuiston yritystutkimus 2007. 26 s. (verkkojulkaisu)
- No 106 Nyman, H.-E. 2008: Besökarundersökning i Ekenäs skärgårds nationalpark 2007. 50 s. (verkkojulkaisu)

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-657-8 (pdf)

Julkaisu on luettavissa osoitteessa:

www.metsa.fi/julkaisut